

X. Trefort Ágoston Szakképzés- és Felsőoktatás-pedagógiai Konferencia

A konferencia szervezője:

ÓBUDAI EGYETEM

Kandó Kálmán Villamosmérnöki Kar

TREFORT ÁGOSTON MÉRNÖKPEDAGÓGIAI KÖZPONT

www.tmpk.uni-obuda.hu

**ÓBUDAI EGYETEM
ÓBUDA UNIVERSITY**

A konferencia honlapja:

<http://trefort.tmpk.uni-obuda.hu>

Szervezőbizottság

Dr. habil Simonics István

Dr. Holik Ildikó

Dr. Tomory Ibolya

Duchon Jenő

Viola Attila

Czigler Éva

Időpont

2020. november 20.

A konferencia hivatalos nyelve:

angol és magyar

X. Trefort Ágoston Szakképzés- és Felsőoktatás-pedagógiai Konferencia

2020. november 20. (péntek)

9:00 – 9:30	Bejelentkezés
9:30 – 11:10	Köszöntő, a konferencia megnyitása, plenáris előadások
11:00 – 11:20	Technikai szünet
11:20 – 12:50	1A.-1B.-1C. szekciók előadásai
12:50 – 13:30	Ebédszünet
13:30 – 15:00	2A.-2B.-2C. szekciók előadásai
15:00 – 15:15	Kávészünet
15:15 – 16:45	3A.-3B.-3C. szekciók előadásai
16:45 – 17:00	A konferencia zárása

International Society for
Engineering Pedagogy

Részletes program

Időpont: **2020. november 20.**

9:00 – 9:30: **Bejelentkezés**

9:30 – 11:10: Köszöntő, a konferencia megnyitása, plenáris előadások

Elnök: **Dr. habil Simonics István**

Óbudai Egyetem Kandó Kálmán Villamosmérnöki Kar

Trefort Ágoston Mérnökpedagógiai Központ (KVK – TMPK)

9:30- 10:00: **Köszöntő**

Prof. Dr. Kovács Levente

Óbudai Egyetem

rektor

A konferencia megnyitása

Dr. habil Nádai László

Óbudai Egyetem Kandó Kálmán Villamosmérnöki Kar (KVK)

dékan

10:00-11:10: **Plenáris előadások**

Dr. Bodnár Éva

Budapesti Corvinus Egyetem

Tanárképző és Digitális Tanulási Központ

igazgató

Rugalmasság, mint felerősödött oktatói kompetenciaigény a felsőoktatásban

Dr. Námesztovszki Zsolt

Újvidéki Egyetem

Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar, Szabadka

dékanhelyettes

Távoktatás Szerbiában, tapasztalatok és meglátások

SZEKCIÓ ELŐADÁSOK

1A. SZEKCIÓ

Empirikus kutatások az oktatás és a pedagógusképzés területén

Időpont: **2020. november 20.** **11:20-12:50**

Elnök: **Holik Ildikó**

Előadások

Holik Ildikó

Óbudai Egyetem KVK – TMPK

A pszichológiai immunkompetencia vizsgálata mentortanárok körében

Ceglédi Tímea – Godó Katalin

Debreceni Egyetem Felsőoktatás-kutató és Fejlesztő Központ (CHERD-Hungary)

Szakmai fejlődés és társadalmi elköteleződés a pedagógus pályára készülő

reziliens mentorjelöltek körében a Debreceni Egyetem Tanítsunk

Magyarországért Mentorprogramjában

Szilágyi Mária

Radó Tibor Általános Iskola és EGYMI

A mentori tevékenység sikerességét befolyásoló tényezők

Bacsa-Bán Anetta

Dunaújvárosi Egyetem Tanárképző Központ

„Jó közösség, támogató légkör, aktuális, napra kész tudás” – képességek

fejlesztése a Dunaújvárosi Egyetem elmúlt két évtizedében

Czinege Monika – Végh Ágnes – Erdélyi Éva – Töröcsvári Zsolt

Budapesti Gazdasági Egyetem Kereskedelmi, Vendéglátóipari és Idegenforgalmi

Kar Üzleti Elemzés Módszertani Tanszék

Hallgatói vélemények a módszertani tárgyak karantén tanulásáról

Szalay Zsófia

Széchenyi István Egyetem Apáczai Csere János Kar

Pedagógusok gyermekvállalás utáni személyiségváltozásának empirikus

vizsgálata

1B. SZEKCIÓ

Neveléstörténeti kutatások, hátrányos helyzet, gyermekvédelem

Időpont: **2020. november 20.** **11:20-12:50**

Elnök: **Sanda István Dániel**

Előadások

Nemes-Németh Nóra – Sanda István Dániel

Óbudai Egyetem KVK – TMPK

Tanári értékelés - tanulói értékrend

Stummer Krisztina

Pécsi Tudományegyetem OTNDI doktorandusz hallgató

Nők a Kereskedelmi Szakoktatás hasábjain

Szabó Marianna

gyógypedagógus, doktorandusz hallgató

Magyar gimnáziumok a második világháború utáni Németország amerikai fennhatóságú DP-táborában

Laki Ildikó

Milton Friedman Egyetem Továbbtanulási és Pályaválasztási Tanácsadó

Tagintézménye

Közoktatás és a sajátos nevelési igény/fogyatékoság kapcsolódási pontjai

Izsák Hajnalka

Pécsi Tudományegyetem OTNDI doktorandusz hallgató

A javítóintézet metaforái, avagy a reneszánsz ember, a kóbor kutya és a veszélyes játszótér – egy javítóintézeti nevelővel készített interjú kutatás eredményei

Ceglédi Tímea

Debreceni Egyetem Nevelés- és Művelődéstudományi Intézet

„Útitársként át tudom érezni érzelmeiket és ezáltal sorsközösséget vállalni velük” – A reziliens életút és a reziliens pedagógiai munka kapcsolódásai

1C. SEKCIÓ

Interkulturális oktatás, kisebbségpedagógia, lemorzsolódás csökkentése, felzárkóztatás és tehetség gondozás

Időpont: **2020. november 20.** **11:20-12:50**

Elnök: **Tomory Ibolya**

Előadások

Tomory Ibolya

Óbudai Egyetem KVK – TMPK

A formatív értékelés szerepe a tanulási eredményességben

Csillei Béla

Szolnok Városi Kollégium

Digitális oktatás Tiszabón, a szükséges feltételek nélkül

Ludikné Horváth Éva

Pécsi Tudományegyetem OTNDI doktorandusz hallgató

Iskola- és szakmaválasztási döntés beválása diákszemmel – Egy kérdőíves felmérés eredményeinek bemutatása

Balázs Dávid

Debreceni Egyetem neveléstudományi mesterszakos hallgató

Az előítéletesség táplálta motiváció, mint ugródeszka jelenség

Godó Katalin – Godó Irén

Debreceni Egyetem HTDI doktorandusz hallgató

Intézményi beágyazottság és szakkollégiumi mentorálás

Juhászné Fazekas Zsuzsanna

Debreceni Egyetem HTDI doktorandusz hallgató

Az iskolai szociális munka interdiszciplináris megközelítése a köznevelési intézményekben

2A. SEKCIÓ

A neveléstudomány gyakorlati kérdései, különös tekintettel az online módszertanok alkalmazására

Időpont: **2020. november 20.** **13:30-15:00**

Elnök: **Benedek András**

Előadások magyar és angol nyelven

Benedek András

Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Műszaki Pedagógia Tanszék
Nemzetközi trendek a szakképzés módszertani kutatásaiban

Barnucz Nóra – Uricska Erna

Nemzeti Közzolgálati Egyetem, Debreceni Egyetem HTDI doktorandusz
hallgató

*The Use of Augmented Reality and Social Networking Sites in Law Enforcement
Language Teaching*

Major-Kathi Veronika

Pannon Egyetem MFTK DI doktorandusz hallgató

Digital competences of international higher education students

József Boros – Fatima Riyaz Khateeb – András István Kun

Debreceni Egyetem

*Research and development career plans and WLB – Evidence from a survey
among Hungarian PhD students*

Demeter-Karászi Zsuzsanna – Puztai Gabriella – Maior Enikő

Debreceni Egyetem HTDI doktorandusz hallgató

*A Partium régió három felsőoktatási intézményének összehasonlítása a hallgatói
eredményesség tükrében*

Nagy Tamás

Széchenyi István Egyetem

*Felkészülés a szakképzés új szabályozásának szervezeti és módszertani
hatásaira*

2B. SEKCIÓ

Felsőoktatás-pedagógia

Időpont: **2020. november 20.** **13:30-15:00**

Elnök: **Buda András**

Előadások

Buda András – Szabó József – Erdei Gábor

Debreceni Egyetem Nevelés- és Művelődéstudományi Intézet

Két lehetőség van. Vagy nem? A távolléti oktatás tapasztalatai, tanulságai egyetemi oktatók szemével

Rendek Csaba – Erdélyi Éva

Budapesti Gazdasági Egyetem Merj Innovatívan Hallgatói Kutatócsoport

Mi mindenen múlhat a gazdasági alapképzés hallgatóinak eredményessége statisztikából?

Serfőző Mónika – Böddi Zsófia

Eötvös Loránd Tudományegyetem Tanító és Óvóképző Kar

A pedagógusképzés távolléti megvalósításának oktatói tapasztalatai

Kocsis Zsófia – Alter Emese

Debreceni Egyetem HTDI doktorandusz hallgató

A hallgatói munkavállalás jellemzői és a lemorzsolódásban játszott szerepe a STEM területeken

Karlovitz János Tibor

Óbudai Egyetem Keleti Károly Gazdasági Kar Szervezési és Vezetési Intézet

Még nem létező pedagógusképző modell konceptualizációja

Hornyák Ágnes

Debreceni Egyetem HTDI doktorandusz hallgató

A pedagógusok innovációs nyitottsága a tanár továbbképzések tükrében

2C. SZEKCIÓ

IKT az oktatásban, IKT kompetenciák

Időpont: **2020. november 20.** **13:30-15:00**

Elnök: **Molnár György**

Előadások

Molnár György

Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Műszaki Pedagógia Tanszék
A digitális tanulás próbája és utóhatása a szakmai tanárképzésben – kérdések és válaszok a múltra és a jelenre

Ardelean Tímea Krisztina

Pécsi Tudományegyetem OTNDI doktorandusz hallgató
IKT eszközök használata az angol nyelvtanulásban a partiumi diákok körében

Balkányi Péter

Budapesti Corvinus Egyetem Tanárképző és Digitális Tanulás Központ
Távoktatási módszerek vizsgálata a koronavírus járvány idején

Győri Krisztina – Puztai Gabriella

Debreceni Egyetem neveléstudományi mesterszakos hallgató
Learning Alone – avagy magukra maradt hallgatók a távoktatásban?

Czékmán Balázs

Kispesti Puskás Ferenc Általános Iskola
Pedagógusok mobil eszköz-használati háttere egy tabletes kutatás tükrében

Zakota Zoltán

Partiumi Keresztény Egyetem
Partiumi gimnazisták web 2.0-használati szokásai

3A. SEKCIÓ

Határon túli oktatás, összehasonlító pedagógiai kutatások

Időpont: **2020. november 20.** **15:15-16:45**

Elnök: **Simonics István**

Előadások

Pásztor Rita

Partiumi Keresztény Egyetem

Zöld, sárga, piros – oktatási jövőkép színekben

Gál Katalin

Partiumi Keresztény Egyetem

Az ifjúságpolitika és a civil szféra metszete Romániában

Székey Csilla Imola

Debreceni Egyetem HTDI doktorandusz hallgató

Kodálytól Kokasig – két zenepedagógiai koncepció összehasonlító elemzése

Gál Katalin – Pásztor Rita – Tolnai Tímea-Katalin – Székesi Levente

Partiumi Keresztény Egyetem

A Partiumi Keresztény Egyetem az online oktatási térben

Balogh Jenifer

Debreceni Egyetem neveléstudományi mesterszakos hallgató

A szülővel vagy nélkülük? Hátránykompenzáló programok gyakorlatai a szülők mentorálására

Gál Katalin – Pásztor Rita – Székesi Levente

Partiumi Keresztény Egyetem

A Partiumi Keresztény Egyetem hallgatói a munkaerőpiacon

3B. SEKCIÓ

Felsőoktatási kutatások, tantárgy-pedagógiák, módszertanok

Időpont: **2020. november 20.** **15:15-16:45**

Elnök: **Tóth Péter**

Előadások

Tóth Péter

Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Műszaki Pedagógia Tanszék
A piarista rend szerepe a hazai szakképzésben

Mészáros Attila

Széchenyi István Egyetem
A szakképző intézmények vezetői felkészítésének megvalósítása

Módné Takács Judit – Pogátsnik Monika

Óbudai Egyetem Alba Regia Műszaki Kar
Az egyetemi hallgatók stresszkezelési technikáinak vizsgálata

Szócs Andor

Debreceni Egyetem HTDI doktorandusz hallgató
Intézményi hatások a hallgatói munkavállalásra

Szántó Péter – Végh Ágnes

Budapesti Gazdasági Egyetem végzős hallgató
A közép-és felsőfokú turizmus-vendéglátás oktatás kapcsolata, a képzési átmenet és a szakmai gyakorlat jelentősége

Bognárné Kocsis Judit

Pannon Egyetem Neveléstudományi Intézet
Módszertani újítások gyakorlatorientált útjai a tanárképzésben

3C. SEKCIÓ

Szakképzés-pedagógia

Időpont: **2020. november 20.** **15:15-16:45**

Elnök: **Makó Ferenc**

Előadások

Makó Ferenc

Óbudai Egyetem KVK – TMPK

Mérnök-tanár-hallgatók összefüggő oktatási-nevelési gyakorlatához kapcsolódó portfóliók elemzése a 2011-2020 közötti időszakban

Gógh Előd – Kővári Attila

BGÉSZC Kossuth Lajos Két Tanítási Nyelvű Technikum

Az élethosszig tartó tanulást befolyásoló tanulási tényezők kapcsolata

Reszeginé Vályogos Krisztina

Debreceni Egyetem HTDI doktorandusz hallgató

Évismétlő és hátrányos helyzetű tanulók az Észak-Alföldi szakképző iskolákban

Novák Ildikó

Debreceni Egyetem HTDI doktorandusz hallgató

Gimnáziumi és technikumi tanulók nyelvtanulásának eredményessége

Józsa Gabriella

Debreceni Egyetem HTDI doktorandusz hallgató

Szakközépiskolából a felsőoktatásba: továbbtanulási esélyek és lemorzsolódási veszélyek

Nyéki Lajos

Széchenyi István Egyetem

A Petri hálók alkalmazási lehetőségei az oktatási folyamat modellezésében

ÖSSZEFOGLALÓK

Plenáris előadások

Bodnár Éva

Budapesti Corvinus Egyetem Tanárképző és Digitális Tanulási Központ

Rugalmasság, mint felerősödött oktatói kompetenciaigény a felsőoktatásban

A nemzetközi és a hazai kutatásokban is egyre többször megjelenik a tanulás-tanítás funkcióinak felértékelődése (Hénard & Rosevare, 2012), valamint, hogy a felsőoktatásban oktatók szakmai fejlődésére és még inkább a pedagógiai, módszertani fejlesztésére kiemelt figyelmet kell fordítani az oktatás minőségének javításához (Kálmán, 2019a).

A felsőoktatásban oktatók számos kihívással szembesülnek, hiszen a munkaerőpiaci igényeknek megfelelően a kognitív készségek mellett a teljesítményt befolyásoló erőfeszítést, motivációt, valamint úgynevezett „karakter skill” fejlesztését is egyre inkább elvárjuk (Kautz et al, 2014). Azt is látjuk, hogy mindezek mellett a hallgatók aktív, interaktív, együttműködést és technológiahasználatot lehetővé tevő tanulóközpontú oktatást igényelnek (Bates et al, 2017). Több kutatás mutatja, hogy a hallgatók kevésbé elégedettek a kreativitás, a kapcsolati tőke, a független munkavégzés és a problémamegoldó készség fejlesztésével a képzés során, és számos esetben hiányolják a gyakorlatorientáltságot is. Mindezek az elvárások az oktató kollégák, tanárok feladatának, szerepének átalakulását vonják maguk után. Korábbi vizsgálatok is rámutatnak arra, hogy az oktatói szerep bővülése – tanácsadó, coach, mentor, facilitátor, a tanár, mint vezető –, és az ezekhez kapcsolódó kompetenciák fejlesztése elengedhetetlenné válik (Bodnár-Sass 2013, 2015, 2019). Kálmán (2019b) kutatásaiban rámutatott arra, hogy az oktatói kompetenciák közül maguk az oktatók a „hagyományosabb” alapfeladatokat tartják fontosabbnak és eredményesebbnek. Azokban a feladatokban, mint például a képzésfejlesztés, az online tanulási környezetekben történő munka stb. kevésbé ítélik eredményesnek magukat, és nem is tartják olyan fontosnak ezeket. Az előadásban ezen oktatói szerepek kompetencia-összetevői mellett arra szeretnék kitérni, hogy miként lehet támogatni a fenti fejlesztési igények kielégítését, reflektálva a különböző oktatási környezetekre, módszerekre és a generációs különbségekre is.

Dr. Bodnár Éva a Budapesti Corvinus Egyetem Tanárképző és Digitális Tanulási Központjának vezetője, egyetemi docens. Végzettségét tekintve munka és szervezetpszichológus. Kutatási területe az iskolák szociál- és szervezetpszichológiai kérdései, kognitív és tanulási stílusok e-tanulási környezetben, felsőoktatás-pedagógiai kutatások.

Námesztovszki Zsolt

Újvidéki Egyetem Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar, Szabadka

Távoktatás Szerbiában, tapasztalatok és meglátások

A COVID-19 betegség eredményezte világjárvány Szerbiában is gyökeresen megváltoztatta az addig működő oktatási gyakorlatot és az alkalmazott módszereket. A márciusban bevezetett rendkívüli állapot jelentős kihívás elé állította a döntéshozókat, az oktatási intézményeket, de az egyes családokat is. Előadásomban kitérek az új oktatási helyzet oktatástechnológiai, szociológiai és pedagógiai aspektusaira, valamint bemutatom a Szerbiában alkalmazott gyakorlatot, összehasonlítva a magyarországi és a nemzetközi gyakorlattal és a kialakult helyzettel.

Dr. Námesztovszki Zsolt az Újvidéki Egyetem docense, tudományterülete: informatika és információs technológiák az oktatásban. Szakterülete az online oktatás és a korszerű oktatástechnológia. Számos tanulmány és tankönyv szerzője, valamint recenzens a tudományterületét meghatározó folyóiratainál (Computers & Education, The International Review of Research Open and Distributed Learning). Több EU-s, köztársasági és tartományi tudományos és gazdasági jellegű projekt vezetője vagy résztvevője. A Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar pénzügyi és fejlesztési dékánhelyettese, a WRO (World Robot Olympiad™) szerbiai szervezője, valamint az eRégió civil szervezet elnöke

Szekció előadások

Ardelean Tímea Krisztina

Pécsi Tudományegyetem, „Oktatás és Társadalom” Neveléstudományi Doktori Iskola

IKT eszközök használata az angol nyelvtanulásban a partiumi diákok körében

Az idegen nyelvek tudása és ezáltal annak oktatása minden korszakban nagyon fontos szerepet játszott az emberek életében. Évszázadokon keresztül különböző módszerekkel próbálták az idegen nyelveket tanulni és oktatni, mindig az adott korban rendelkezésre álló eszközökkel, iskolákban szervezett körülmények között vagy akár magánórákon.

A 21. században az internet elterjedésével és népszerűsége révén utat tört a digitális nyelvtanulás egy virtuális tanulási környezetben. Egyre fontosabb lett több idegen nyelv elsajátítása. A tananyagokat könnyen el lehet érni, lehet kommunikálni a tanuló társakkal és az oktatóval, ami megkönnyíti a tanulást. Napjainkban már a mobiltelefonon is lehet nyelvet tanulni, ami új perspektívákat nyit meg a nyelvtanulásban, főleg a Z generáció körében, akik előszeretettel használják a mobiltelefonokat.

Jelen tanulmány ezt a témakört kívánja körüljárni, különös tekintettel az IKT eszközök használatára az angol nyelvtanulásban a Partiumi középiskolások körében.

Bacsa-Bán Anetta

Dunaújvárosi Egyetem

„Jó közösség, támogató légkör, aktuális, napra kész tudás” - képességek fejlesztése a Dunaújvárosi Egyetem elmúlt két évtizedében

A 2000 óta önálló Dunaújvárosi Főiskola majd 2016-tól alkalmazott tudományok egyeteme az elmúlt közel két évtizedben számos olyan képzést indukált, amely során érdemes áttekintenünk azok képességfejlesztő hatását.

A képzések áttekintése több korábbi, egymástól elszigetelt vizsgálat eredményein alapulva elsősorban a képzőhely: a Tanárképző Központ és jogelődjei által folytatott képzésekre fókuszál. A képzések széles spektrumot ölelnek fel, mind képzési szintjében, mind hallgatói létszámában, hiszen a viszonylag nagy populációt jelentő pedagógiai asszisztens felsőfokú szakképzéstől az andragógia alapképzési szakon át, a mérnök-tanár mesterképzésig valamennyi terület megjelenik, csakúgy, mint a kisebb létszámot jelentő pedagógiai mérés és értékelés MA szak is.

Vizsgálatainkban a képzés során elért eredményeket, mind a hallgatói, mind az intézmény szempontjából igyekszünk értékelni, a legfontosabb eredményünk a munkaerőpiaci és személyes hozzáadott értékek felé igyekszik a figyelmet irányítani.

Balázs Dávid

Debreceni Egyetem

Az előítéletesség táplálta motiváció mint ugródeszka jelenség

A romák és nem romák együttélése hazánk jövője szempontjából egy meghatározó kérdés. Ennek érdekében jöttek létre a keresztény roma szakkollégiumok, melyek legfőbb célja egy olyan roma értelmiségi réteg felnevelése, akik együtt tudnak és akarnak gondolkodni, illetve aktívan tevékenykedni nem roma társaikkal. A szakkollégista hallgatók mellett, hogy szakmájukban kimagasló eredményt szeretnének nyújtani, a szaktudás, az identitás és önismeret fejlesztésén túl lehetőséget kapnak konkrét tevékenységekben a társadalmi felelősségvállalásra. Segíthetik a cigányság integrációját, a működő együttélést és párbeszédet mozdíthatnak elő. (Forrai 2014) Kedvezőtlen társadalmi és szociális helyzetük ellenére ezek a fiatalok részt vesznek a felsőoktatásban, ahol az előítéletekkel, a diszkriminációval, atrocitásokkal kell megküzdeniük. (Smith – Mackie 2004, Raicsné 2000)

A kutatás legfőbb célja annak feltérképezése volt, hogy a továbbtanulásnak, valamint az egyetemi tanulmányok folytatásának háttérében milyen intrinzik és extrinzik motivációs tényezők állnak az említett fiatalok esetében. A kutatásban 82 hallgató vett részt, akik szakkollégiumi jelentkezésükkor romának/cigánynak vallották magukat, jelenleg is felsőfokú tanulmányokat folytatnak, és tagjai a Keresztény Roma Szakkollégiumi Hálózatnak. Hipotézisünk szerint a család, kiváltképp a szülők, jelentősen befolyásolják a továbbtanulási döntést és a roma fiatalok tanulási motivációját. Továbbá azt feltételezzük, hogy a többségi társadalom előítéletessége is hatással van a cigány/roma fiatalok tanulási motivációjára. Kvantitatív módszer alkalmazásával vizsgáltuk a Keresztény Roma Szakkollégiumi Hálózat cigány/roma származású hallgatóit. 25 kérdésből álló online kérdőív segítségével kerestük a választ a kutatási kérdéseinkre. Az elemzés során a hallgatók szociális háttérére, a továbbtanulást befolyásoló motivációs tényezőkre, illetve a jelenlegi tanulási motivációkra fókuszáltunk. Továbbá vizsgáltuk a hallgatók demográfiai (nem, életkor), társadalmi (családi háttér, szülők iskolai végzettsége, munkaerőpiaci státusa) és intézményi, tanulmányi (intézmény típusa, érettségi eredmények) jellemzőit.

Eredményeink alátámasztották azon feltételezésünket, miszerint a szülők tanuláshoz való hozzáállása rendkívüli mértékben befolyásolja a cigány/roma fiatalok tanulási motivációját. Eredményeink azt is mutatják, hogy a többségi társadalom előítéletességének nem csak negatív, hanem jelentősen pozitív hatása is van a roma fiatalok továbbtanulására, tanulási motivációjára. A cigány/roma fiatalok döntően a saját ösztönzésük által tanulnak tovább, azonban a továbbtanulási döntést a hátrányos helyzetű családok kedvezőtlen anyagi helyzete befolyásolja leginkább. Kutatásunk további szakaszában kvalitatív kutatási módszerek alkalmazásával kívánunk átfogóbb képet kapni a cigány/roma hallgatók motivációjáról.

Balkányi Péter

Budapesti Corvinus Egyetem Tanárképző és Digitális Tanulás Központ

Távoktatási módszerek vizsgálata a koronavírus járvány idején

A koronavírus járvány alapjaiban alakított át mindennapjainkat. Az átalakulás természetesen a felsőoktatást sem kerülhette el. A 2020. tavaszán rövid idő alatt kialakított távoktatási helyzetek új kihívások elé állították az oktatókat és a hallgatókat egyaránt. A tavaszi hirtelen váltás váratlan volt, azonban az őszi félévet már volt lehetőségünk felkészültebben és átgondoltabban indítani.

A Budapesti Corvinus Egyetemen az E-business Üzleti Modelljei c. tárgyat oktatom mester képzésben résztvevő hallgatók számára. A tárgy témája miatt szükséges a tartalmat folyamatosan frissíteni és frissen tartani. Azonban a 2019-2020-as tanév során oktatásmódszertani szempontból is számos elemében frissítettem a tárgyat. A hallgatói visszajelzések alapján (saját felmérés, és hivatalos Hallgatói Véleményezés) komolyan megtérült a módszertani frissítés, az addigi legjobb értékelések mellett számos igen pozitív szóbeli és írásbeli visszajelzés érkezett (Balkányi, 2020).

A hirtelen tavaszi átállás után az őszi helyzetet így további útkeresésre, gyors váltásokra, a tárgy fejlesztésének előnyére szerettem volna formálni. Ezt elsősorban magasabb szintű digitális tananyagok fejlesztésével, illetve a digitális oktatási formák „elő helyzetben” történeti kutatásával kívánom megvizsgálni akciókutatási módszertani keretek (Rapoport, 1970; Bradbury-Huang, 2010) alkalmazásával.

Senki sem kívánta a jelenlegi helyzetet, de ez egyben lehetőséget is jelent, hogy tudatosan vizsgáljunk olyan távoktatási szituációkat, amelyek korábban jóval több nehézségbe vagy ellenállásba ütköztek volna (mind hallgató, mind oktatói, mind vezetői oldalról), vagy egyszerűen nem voltak mérhetőek. Jelen kutatás az ehhez kapcsolódó keretekről és az első eredményeiről kíván beszámolni elsősorban akciókutatási és a kapcsolódó Moodle adatok másodelemzése által. Céloom emellett továbbá lehetséges IKT fejlesztési irányokat és módszertani jó gyakorlatokat azonosítani.

Balogh Jenifer

Debreceni Egyetem

A szülőkkel vagy nélkülük? Hátránykompenzáló programok gyakorlatai a szülők mentorálására.

Ahogy haladunk előre a koral, egyre ütemesebben fejlődik a világunk, s ezzel a fejlődési ütemmel fel kell vennünk a tempót. Ahogyan azt tudjuk, a tanulás az egyik legfontosabb, kitörési lehetőség a fiatalok számára, így a társadalmi ranglétrán való előremozdulást is általa tehetjük lehetővé. Azonban ehhez olyan programokra van szükség, melyek lehetőséget biztosítanak a hátrányos helyzetű és/vagy cigány/roma gyerekek iskolai lemorzsolódásának csökkentésében. Véleményem szerint, ha van egy bevált és jól működő program, akkor azt szükséges lenne kiterjeszteni, bővíteni és évtizedekig fenntartani, míg működése valóban szükségtelemmé válik. Ugyanis egy jól működő felzárkóztató program akkor teljesíti be küldetését, ha arra a későbbiekben már nincs szükség. Persze mindehhez megfelelő támogatásra, stabil pénzügyi és szakmai háttérre lenne szükség. Jelen kutatásomban arra vállalkoztam, hogy két hátránykompenzáló programot vizsgálok meg a szülők szerepére fókuszálva. Kutatásom fő témája a szülők mentorálása, vagyis azoknak a programoknak a vizsgálata, melyek a szülői mentorálással foglalkoznak, ezzel hozzájárulva a lemorzsolódás csökkentéséhez, a tanulás értéként való kezeléséhez. Kutatásomban 10 félig strukturált interjút készítettem a programban résztvevő szülőkkel, tanulókkal, mentorokkal, vezetőkkel. Az eredmények azt mutatják, hogy szükség van arra, hogy bevonják a szülőket a hátránykompenzáló programokba, hiszen a gyerekek életében meghatározó a család. Ha a szülők értéként tekintenek a tanulásra, a gyerek is akként fog.

Barnucz Nóra - Uricska Erna

Nemzeti Közzolgálati Egyetem / University of Public Service

The Use of Augmented Reality and Social Networking Sites in Law Enforcement Language Teaching

The concepts of globalisation, digitalisation and lifelong learning have been present for years in higher education. One of the main tasks of the institutions of higher education is to prepare the students for the competences demanded by the labour market. One of its crucial segments is the active and sufficient language knowledge, so its improvement is essential whether we talk about the institutions of higher education at home or abroad.

This present research is carried out as a part of the new language strategy maintained by the Department of Foreign Languages for Specific Purposes, Faculty of Law Enforcement, University of Public Service, and the Rector's Council as well. The research is conducted in the academic years of 2020/2021–2021/2022. The assessment of the usability of law enforcement technical language training is studied in the research among full-time students of the Faculty of Law Enforcement in ESP classes. The research has three parts: (1) qualitative research; (2) classroom research; (3) quantitative research.

The research aims to analyse the students' actual level of digital and verbal communication, and improve them by using innovative language learning methods, like Augmented Reality, AR (Czékmán, 2017), social networking sites (hereinafter: SNSs) (Uricska, 2020) and netcommunication. "The AR is created by layering elements to the virtual world into the material world through digital devices" (Szűts–Yoo, 2013: 59). It has several types depending on its appearance. In our research we use marker-based AR. Law enforcement SNSs can also be utilized for educational purposes, focusing on the social interaction among users and the improvement on the users' technical vocabulary. The utilisation of SNSs presents positive results particularly in the higher education context as they have the potential to support general and technical language learning by providing resources wherever the learner is (Godwin–Jones, 2008; Jones, 2015).

These language learning methods satisfy the requirements of digitalisation, and can be applied in a multimedia environment as mobile devices (e.g. tablet, smartphones) can be effective in the application of language learning methods. We observe the effectiveness of different language learning methods by applying Dani's (2014) HY-DE model, with which the students can monitor their completed assignments and try to identify their difficulties, therefore the instructor can develop their problem-solving strategy and critical thinking as well.

Due to the results of the research, the law enforcement technical language, as a working language, can gain a prominent place in law enforcement training. On the other hand, the positive results of the research can also lead to the development of general and communicative competencies necessary for effective communication in English and the peculiarities of digital competencies.

Benedek András

Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem

Nemzetközi trendek a szakképzés módszertani kutatásaiban

Az előadás a hazai szakképzéssel kapcsolatos módszertani kutatások szempontjából tekinti át a 2010-es években formálódó új nemzetközi törekvéseket. A köztudat a mérnöki tudományokat a gyorsan változó ismeretekkel azonosítja, ezért lényeges a módszertani fejlesztésben az innovációs gyakorlat megosztása, az új eredmények gyors alkalmazása (Colons-Halverson, 2009). 2016-2020 között megvalósított szakmódszertani kutatásaink lényeges előfeltétele volt annak a felismerése, hogy az oktatási folyamat, a tanulás és tanulás egyre nyitottabb rendszerré vált. E felismeréshez jelentős orientációt jelentettek a szakmódszertani innovációk esetében a legújabb modellkonstrukciós kutatások (Hamutoglu et al., 2020; Sun et al., 2016, 2020), melyek a nyitott oktatási források (OER), mint tananyag-egységek alkalmazását az adaptív mikro-tanulási helyzetekben vizsgálták. A közvetlen szakképzési gyakorlatban megvalósított módszertani innovációk ráirányították a figyelmet arra (Wheelahan, 2015), hogy a mikro-tanegységek, jelenlegi kutatásunk fogalomhasználata szerint mikro-tartalmak (Benedek et al., 2017, 2019) az online tanulás esetében hatékonyabban alkalmazhatóak, mint a MOOC (tömeges nyitott online kurzusok) komplex és időigényes képzési programjai. Bár ezek esetében is számos komoly programkonstrukció létezik, azonban a folyamatos, különösen a kollaboratív tanulói tevékenység a feladatok online környezetben történő kezelésével értelemszerűen jelentős időráfordítást és speciális módszertani támogatást igényel. A nemzetközi trendek, melyek jelentőségét a jelenünkre is árnyékot vető pandémia különösen aktuálissá teszi, azt felismerni, hogy az IKT eszközök elterjedése által időben és térben is független kommunikációnak tekinthető a tanulás, melyben az információk többségét nem zárt szövegtörzsek, hanem képi, mediális elemek sajátos választási algoritmusokban történő sorrendje jellemez. Ez a dinamikus változás az oktatás egészében eddigi paradigmáink átgondolására készített, a szakképzésben pedig az innovatív szakmódszertan fejlődésének korszakos lehetőségét teremti meg az iskolai gyakorlatban és a szakmai tanárképzésben.

Bognárné Kocsis Judit

Pannon Egyetem Neveléstudományi Intézet

Módszertani újítások gyakorlatorientált útjai a tanárképzésben

Gyakran hallunk arról, hogy a felsőoktatás napjainkban új kihívások előtt áll, ami többek között azt is jelenti, hogy módszertanilag nem tud minden esetben megfelelni a kor elvárásainak, a hallgatók tanulási igényeinek. Ez a tény számos dologgal magyarázható, ezek közül kettőt szeretnék kiemelni. Az egyik, hogy a hallgatók számára sok esetben nehezebben elsajátítható az a típusú tananyag, amit csak előadás formájában hallanak és nem kapcsolódik hozzá semmilyen gyakorlati feladat vagy valamilyen feldolgozást segítő tevékenység. A másik tényező az, nyilván az előzővel összefüggésben, hogy mai fiatal generáció már hozzászokott az ingergazdagabb világhoz, a digitális vizuális élményt alapvető dologként fogadja el, és a gyors, azonnali információszerezés iránti igény miatt folyamatos naprakész állapotban érzi jól magát. A kutatás célja olyan új módszertani utak feltérképezése, amelyek jól alkalmazhatóak a tanárképzésben. Az oktatókkal szembeni igényként jelenik meg, hogy a hallgatók tanulásmódszertani és fejlődéslélektani sajátosságainak figyelembe vételével, a csoport, illetve egyéni fejlesztési lehetőségek tudatában tervezzék meg a kurzusaikat, az óráikat. Álláspontom szerint a korábban csak a köznevelési intézményekre „kitalált”, ott alkalmazott módszereknek, módszeregyütteseknek is helyük és szerepük van/lehet a felsőoktatásban és nemcsak a módszertani órákon.

Az oktatási módszerek hatékony alkalmazása mellett még van egy nagyon fontos tényező, amiről nem szabad elfelejtkeznünk: a kutatás iránti igény kialakítása és fenntartása a hallgatókban. Az oktatóktól a kutatás alapvetően elvárt feladat, így e témakör kibontására most nem kerül sor. A hallgatók kutatásra nevelése több szempontból is elengedhetetlen: egyrészt a professzionális pedagógia megismerése és alkalmazása iránti igény kialakítása miatt, másrészt az innovatív szemléletű, nevelési hatékonyság növelését szem előtt tartó attitűdformálás miatt.

A kutatás főbb kérdései a következők: Az eddig alkalmazott hagyományos módszerek mellett milyen más szóbeli és írásbeli kommunikációs kifejezőképességet növelő feladatok, módszeregyüttesek alkalmazhatók eredményesen a tanárképzésben? Milyen tudományos szintű kutatási, illetve alkotási produktumok, utak segíthetik a hallgatók jövőbeni professzionális munkáját?

A kutatás eredményei jól hasznosíthatók a tanárképzésben, mindemellett a felsőoktatás-pedagógia iránt érdeklődőknek is hasznos információkat nyújthat.

József Boros - Fatima Riyaz Khateeb - András István Kun

University of Debrecen

Research and development career plans and WLB – Evidence from a survey among Hungarian PhD students

Doctoral (PhD) education often considered as an important input factor of innovation, technological advancement, and economic development by both political decision makers and scientists. Consequently, the attractiveness of a PhD career path for an appropriate number of prominent prospective doctoral students is vital. Among factors influencing career choice work-life-balance is increasing in importance especially for the younger generations. It is reasonable to assume that this factor is important for potential PhD applicants as well. The present study analyses primary data from a questionnaire survey conducted among enrolled PhD students from a large Hungarian public university. The sample consists of 196 active PhD students, 145 of them were full time and 51 of them were part-time doctorate students. The respondents were asked about the importance of the work-life-balance aspect, how much they thought they could or would reach the balance among their studies, their job (if they had any) and their private life. Our paper also discusses the differences in work-life-balance experiences and expectations between those planning and not planning a research career after their PhD graduation. Full-time and part-time students' responses are also compared. Finally, an investigation of positive and negative 'spill over' effects among the three spheres of life (work/studies, family, and leisure) is conducted as part of our research, too, pointing out the mutual connections among these areas.

Buda András - Szabó József - Erdei Gábor

Debreceni Egyetem Nevelés- és Művelődéstudományi Intézet

Két lehetőség van. Vagy nem? A távolléti oktatás tapasztalatai, tanulságai egyetemi oktatók szemével

2020 elején, az akkor még teljesen ismeretlen koronavírus gyors terjedése egyértelművé tette, hogy az oktatási intézményeket sem kerülhetik el a hatások, de az iskolák bezárására kezdetben még nem sokan gondoltak. Március közepén azonban először a felsőoktatási intézményeknek, majd egy hét elteltével a köznevelési intézményeknek kellett nagyon gyorsan átállni a távolléti oktatásra.

Az átállás leginkább azoknak jelentett gondot, akik még inkább a hagyományos pedagógia (zömmel frontális) módszereinek voltak a hívei, de a digitális technológia alkalmazásában jártasoknak sem volt könnyű a helyzetük, hiszen rengetegen fordultak hozzájuk segítségért. Ez az időszak számos olyan kihívással szembesítette az oktatókat és a hallgatókat, melyek leküzdése sok tanulsággal szolgálhat a jövőre nézve

Ebből a célból indítottuk kutatásunkat, melyben felsőoktatásban dolgozó oktatók tapasztalatait gyűjtöttük össze a Debreceni Egyetemen, a 2019/20. tanév második félévében. Az általunk összeállított, online elérhető kérdőív segítségével elsősorban azt kívántuk feltárni, hogy miként zajlott le a távolléti oktatásra történő átállás, illetve, hogy a pandémiás félév végén hogyan látják az oktatók ezt a folyamatot, milyen változásokat érzékeltek az általuk végzett munka különböző részterületein. Az előadásban a 315 kitöltőtől nyert válaszok legfontosabb, legérdekesebb eredményeit mutatjuk be.

Ceglédi Tímea - Godó Katalin

Debreceni Egyetem Felsőoktatás-kutató és Fejlesztő Központ (CHERD-Hungary)

Szakmai fejlődés és társadalmi elköteleződés a pedagógus pályára készülő reziliens mentorjelöltek körében a Debreceni Egyetem Tanítsunk Magyarorszáért Mentorprogramjában

A mentorálás az utóbbi években egyre inkább a kutatók látószögébe került. A nemzetközi gyakorlattal összhangban a hazai köznevelési intézményekben is megnőtt az igény a mentorálás-alapú tehetséggondozás és felzárkózás felé (Nagy 2014, Bander és mtsi. 2015). A mentorálás oktatásban betöltött szerepének felismerésével arányosan az egyes iskolatípusokban különböző mentorprogramok jelentek meg. E programok mind a mentoráltakra, mind a mentorokra pozitív hatást gyakorolnak (Kormos 2013, Godó et al. 2020). Tanulmányunk középpontjában a Tanítsunk Magyarorszáért Mentorprogram azon mentorjelöltjei állnak, akik pedagógus pályára készülnek. A pedagógusjelöltek szakmai fejlődésében fontos szerepet töltenek be a hasonló programok (Fejes & Szűcs 2009). A vizsgált intézményben (a Debreceni Egyetemen) különleges figyelmet érdemelnek a társadalmi hátrányaik ellenére pedagógus pályát választó reziliens hallgatók (Ceglédi 2015). Az ő esetükben a személyes és közösségi felvérteződés (Varga 2019) folyamatában fontos mérföldkövet jelenthet a vizsgált mentorprogram (Haficová et al. 2020).

Kutatásunkban szeretnénk feltérképezni a pedagógus pályára és más pályára készülő mentorjelöltek motivációit. Többek között kíváncsiak vagyunk a mentoráláshoz kapcsolódó érzelmi és kognitív viszonyaikra, illetve a mentorálás és a társadalmi felelősségvállalás iránti elkötelezettségük mértékére. Azt feltételezzük, hogy a pedagógus pályára készülő mentorjelöltek eltérő motivációs mintázattal érkeznek, mint a más pályát választók. Továbbá a különböző pályára készülő mentorjelöltek között a családi háttér mentén is különbségeket valószínűsítünk.

Kutatásunkat 151 fővel végeztük azon egyetemista fiatalok között, akik a Debreceni Egyetem mentori felkészítés elméleti kurzusán részt vettek a 2018/2019-es tanév tavaszi félévében. Kvantitatív kutatásunk alapjait a program oktatói által létrehozott kérdőív adta. Az adatok feldolgozása során egyváltozós és többváltozós elemzéseket alkalmaztunk.

Eredményeink azt mutatják, hogy nemcsak az önmaguk kipróbálása és a szakmai fejlődés lehetősége, hanem a társadalmi felelősségvállalás is erőteljesebb háttérmotívumként jelenik meg a pedagógus, mint a más pályát választó mentorjelöltek esetében. A tanári pályára készülőek közül a hátrányos helyzetűek mondták a legnagyobb arányban azt, hogy ők is sok segítséget kaptak, és ezt szeretnék továbbadni, amely a közösségi felvérteződés igényére utal. Eredményeink támogatják a Tanítsunk Magyarorszáért Mentorprogram hatékonyságát, elősegíthetik annak sikeres működését, továbbá a pedagógusképzés számára is hasznos tanulságokkal szolgálhatnak.

Az elemzés „az Innovációs és Technológiai Minisztérium ÚNKP-20-4-II kódszámú Új Nemzeti Kiválóság Programjának a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Alapból finanszírozott szakmai támogatásával készült.”

Ceglédi Tímea

Debreceni Egyetem, Nevelés- és Művelődéstudományi Intézet

„Útitárként át tudom érezni érzelmeiket és ezáltal sorsközösséget vállalni velük” – A reziliens életút és a reziliens pedagógiai munka kapcsolódásai

Az utóbbi években egyre nagyobb figyelmet kap a reziliencia mint elméleti és gyakorlati megközelítés, melynek középpontjában a megpróbáltatások ellenére történő boldogulás, a negatív szabályszerűségeknek ellenálló folyamatok és jelenségek elemzése áll (Békés 2002, Masten et al. 2008, Agasisti et al. 2018, Ceglédi 2012). Az újszerű megközelítés népszerűsége annak köszönhető, hogy túllép a problémák feltárásán, és a megoldásokra helyezi a hangsúlyt. Olyan pozitív példákat tesz tudományos vizsgálódás tárgyává, amelyek közelebb visznek ahhoz, hogy korunk kihívásaira adaptív, fejlődést eredményező válaszokat adhassunk. A reziliens anyagok, szervezetek, ökológiai rendszerek, városok vagy személyiségjegyek vizsgálatának sorát gazdagítja kutatásunk, amely reziliens életutakat és pedagógiai megoldásokat elemez (Ceglédi 2015, 2020).

Vizsgálatunk középpontjában olyan pedagógusok életútja és pedagógiai munkája áll, akik társadalmi hátrányaik ellenére váltak a diplomás értelmiség tagjaivá. A szakirodalomban rezilienseknek nevezik a hasonló életúttal rendelkezőket (Ceglédi 2012). Kutatásunk célja betekintést nyerni abba, hogy a reziliens életutat bejáró pedagógusok esetében a reziliens élettapasztalat milyen kapcsolatban van a jelenlegi pedagógiai munkával (Ceglédi et al. 2018). Felismerhetők-e ezen életútban a személyes felvérteződés, majd a pedagógiai munka során a közösségi felvérteződés mozzanatai (Travis és Bowman nyomán Varga 2019)?

Kutatásunk empirikus fázisában olyan reziliens életúttal jellemezhető pedagógusokat kerestünk fel hólabda mintavétellel, akik jelenleg hátrányos helyzetű tanulókat oktatnak. Körükben félig strukturált életút interjúkat vettünk fel 2019-2020 folyamán (N=17). Az interjúk szövegeinek transzkribálását követően a szövegkorpuszt a Grounded Theory Strauss és Corbin által képviselt irányának elemzési módszereit követve dolgoztuk fel (Creswell 2012, Mitev 2012, Sallay 2015, Feischmidt 2011).

Az interjúk segítségével közelebb kerülhettünk annak megértéséhez, hogy az alanyok miképpen jutottak el – társadalmi meghatározottságaikat leküzdve – a saját sorsuk irányításáig. A jelenlegi munkával kapcsolatban azt a lehetséges folyamatot vizsgáltuk, amelynek során a személyes felvérteződés – kilépve az egyéni életutakon – közösségi felvérteződéssé válhat egy-egy tantestületben, pedagógiai rezilienciát eredményezve. A reziliens szakmai pályautak tipizálása és a felvérteződés különböző szakaszainak elkülönítése révén azonosítottuk a folyamatot támogató és akadályozó legfontosabb háttértényezőket. Eredményeink hozzájárulhatnak ahhoz, hogy a pedagógusképzés és a pedagógusok folyamatos szakmai fejlődése során tematizáljuk az életút tapasztalatának szerepét a hátránykezelésben.

Az elemzés „az Innovációs és Technológiai Minisztérium ÚNKP-20-4-II kódszámú Új Nemzeti Kiválóság Programjának a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Alapból finanszírozott szakmai támogatásával készült.”

Czékmán Balázs

Kispesti Puskás Ferenc Általános Iskola

Pedagógusok mobil eszköz-használati háttere egy tabletes kutatás tükrében

A tabletek népszerűsége miatt azok oktatási célú alkalmazására fokozott érdeklődés jellemző, kiváltképp az iskolák részéről (Wan Hamzah, Yusoff, Ismail és Yacob, 2020). A mobiltechnológia oktatásban való elterjedése új utakat nyitott meg a tanítás és a tanulás területén, új modelleket és lehetőségeket kínál a különböző tananyagtartalmak kezelésére, átadására, melyek közül a legtöbb még mindig fejlődésben van (Galway, Maddigan és Stordy, 2020). Látható, hogy a mobil eszközök oktatási célú használata még mindig felfutóban van, ugyanakkor a pedagógusok mobiltechnológiával és mobiltanulással kapcsolatos tapasztalataira, háttérére vonatkozó ismeretek még mindig korlátozottak (Nikolopoulou, 2020).

Ehhez kapcsolódóan, a féléves időtartamban folytatott tabletekhez kapcsolódó vizsgálatunk célja az általános iskolai pedagógusok mobil eszköz-használati hátterének feltérképezése volt. A kutatásba bevont pedagógusok (N=26) mobil-eszköz-használati háttere kapcsán azokat a tényezőket igyekeztünk vizsgálni, melyek egyrészt hatással lehetnek a tanórákon alkalmazott pedagógiai-módszertani háttérre, másrészt befolyásolhatták a kutatásunkban vizsgált tanulók tanulási teljesítményét. A mobil eszköz-használat feltérképezéséhez ezért kutattuk (1) a mobil eszközökkel való ellátottságot, (2) a mobil eszközök használatának hosszú távú időtartamát (év), (3) a mobil eszközök napi szintű használatának időtartamát, valamint (4) az internet-hozzáférés különböző lehetőségeit. A kutatás eredményei egyrészt rávilágítottak arra, hogy az IKT-t alkalmazó, vagy az iránt nyitott pedagógusok milyen technológiai háttérrel rendelkeztek a kutatás kezdetén (COVID 19 előtti időszak), másrészt a technológiahasználat során milyen változások következtek be a féléves vizsgálati időszakban.

Czinege Monika – Végh Ágnes – Erdélyi Éva – Töröcsvári Zsolt

Budapesti Gazdasági Egyetem Kereskedelmi Vendéglátóipari és Idegenforgalmi Kar Üzleti Elemzés
Módszertani Tanszék

Hallgatói vélemények a módszertani tárgyak karantén tanulásáról

A 2020 márciusában kezdődő válsághelyzet nagy megpróbáltatás elé állította az egészségügyet, a gazdaságot, a közoktatást, és természetesen a felsőoktatást is. Napok alatt kellett stratégiát, módszert váltani, új eszközöket beszerezni, használatukhoz hozzászokni, és ezzel együtt elfogadni a helyzetet, mert anélkül a felmerülő problémák legalább szuboptimális megoldása is lehetetlenné vált volna.

Nekünk oktatóknak nemcsak magunkat, de hallgatóinkat is meg kellett győznünk arról, hogy együtt, és most valóban szigorúan közös munkával, sikerül az aktuális félévet teljesíteni.

Örömmel nyugtáztuk a szemeszter végén, hogy akik ezt velünk elhitték, és dolgoztak, tanulmányi szempontból még akár sikeresebbek is lettek, mint az előző „békeidők” elsőéves hallgatói.

Az online, vagy távolról oktatásban a félévet elkezdő hallgatók mintegy 80%-a vett részt érdemben. Kérdőívünkkel őket kerestük meg, az ő véleményüket szeretnénk előadásunkban vázlatosan ismertetni.

A felmérés a Budapesti Gazdasági Egyetem Kereskedelmi, Vendéglátóipari és Idegenforgalmi Karán készült 2020. májusában, online- önkitöltős formában, és a kitöltők száma N= 262 fő volt. A hallgatók nagy része elsőéves, és a közgazdász BA képzésben vesznek részt. A kitöltés kb. 10 percet vett igénybe, a kérdőívben 17 kérdés szerepelt.

A kérdések között a válaszadói hajlandóság növelése, illetve a feldolgozhatóság egyszerűsítése miatt általában zárt kérdések fordultak elő, természetesen szükség szerint az „egyéb” lehetőséggel bővítve. Több helyen Likert skálás válaszadási lehetőséget kínáltunk, illetve, szintén sok kérdésnél megengedtük a többszörös választást, amit a válaszadók ki is használtak. Sokan, 54 fő válaszolt szabad fogalmazásban a 17. nyitott kérdésre, ahol a félév során szerzett tapasztalatukat, véleményüket ki is fejthették.

Az eredményekből kiderült, hogy hallgatóink nagyrészt az online- szinkron, vagyis egyidejű oktatást szerették, a számonkérésnél megosztottak a vélemények. Ez volt a legnehezebb pont nekünk, oktatóknak is, rengeteg munkát fektettünk bele, hogy legalább többségében objektív, megbízható „érdemjegyeket” adhassunk. Ezeket a próbálkozásainkat hallgatóink nagyrészt pozitívan értékelték, némelyek bírálták. A hallgatók az oktatókkal való kapcsolattartást interaktívnak és rugalmasnak jellemezték. Meglepő volt, hogy az online előadásba a félév végéig többen voltak bejelentkezve, mint a Neptunba, és ez a gyakran 250-260 fős létszám a Teams-nek is feladta a leckét. Érdekes volt megtapasztalni, mit látnak ők máshogy, mint mi oktatók, és mi cseng össze. Élvezettel olvastuk a szöveges válaszokat is.

Nagyon örülnénk, ha a konferencia keretében alkalom nyílna egymás közti tapasztalatcserére, a jó gyakorlatok átadására, a bukatók feltárására.

Csillei Béla

Szolnok Városi Kollégium

Digitális oktatás Tiszabón, a szükséges feltételek nélkül

Tiszabő az ország hivatalosan is legszegényebb települése. Az emberek többsége alkalmi munkából él, a szürke/feketegazdaságban dolgozik, vagy eljár más településekre. A gyerekek többsége a Magyar Máltai Szeretetszolgálat által fenntartott általános Iskolájába jár. A családok hónapról hónapra élnek, a járvány csak a kilátástalanság érzését növelte. Tudott, hogy az alkalmi keresetek tartalékok képzésére alkalmatlanok. Az eddig jövedelemkiegészítő megoldások most semmivé váltak, már a feketegazdaság sem biztosít megélhetést. Tiszabőről, ahol a lakosság döntő százaléka roma, eljönni szinte lehetetlen, ottmaradni nem érdemes. A rendkívüli állapot miatt a gyerekek otthon maradtak egy olyan lakásban, ahol a mindennapokat a kártyás áram használata jelenti. Ez pedig többnyire csak a főzés, mosás, esti világítás, TV működtetésére elegendő. Bennragadtak egy olyan szobában, ahol egyszerre több gyerek is él. Saját szekrényük, íróasztal nincs, a számítógépen, ha van, csak kalandjátékok találhatóak. Internet talán néhány családnál van, azt sem tanulásra használták eddig. Nincs meg az otthoni tanulás kultúrája. A szülők nem szoktak, nem is tudnak segíteni a gyerekeknek. Ez a szociokulturális mező nem adja meg a tanulás fontosságát, így a digitális oktatásra való átállás csupán fantázia. Nekik gyermekszerető és elfogadó nevelést-oktatást képviselő iskolára volna szükségük. Egy szociálisan problémás helyzetben, csekély motivációt mutató környezetben, elzárva az iskolától kellene helytállniuk. Képesek-e ebben a helyzetben az iskola, a pedagógusok, a fenntartó megtalálni azokat a módszereket, amelyekkel meg tudják szólítani a váratlanul szabadsághoz, rendkívüli szünetidőhöz jutott gyerekeket? Képesek-e arra a szülők, hogy a család melegével visszafogják a kallódó gyerekeket? Akik bandákban csavarognak az utcán, horgásznak a Tisza parton, kalandjátékokat telepítenek fel a telefonjukra, vagy a számítógépre, és nem látják ennek az egésznek a végét. Képes-e kirántani az iskola és a család a haverok-buli-telefon zárt háromszögéből ezeket a gyerekeket? Kapcsolatban állnak-e a szülők és az iskola, hogy partnerek legyenek ebben a küzdelemben? El tudják-e sajátítani a túlfeszített tananyagot az otthon lévő, a tanárok közvetlen segítségével alól kikerült gyerekek? Kérdőívvel, személyes interjúkkal kérdezem a tiszabői iskola tanárait, dolgozóit, a fenntartót és a szülőket arról, miként szólítják meg a tanulókat. Élnek-e olyan rugalmas megoldásokkal, mint a mobiltelefon, kinyomtatott feladatlapok, használnak-e digitális tananyagrészeket? Hatékony-e az a gyakorlat, hogy a renitens tanulókat a szigorú vészhelyzeti szabályok betartásával felkeresik és a szóbeli meggyőzés eszközét használják? Megkérdezem a szülőket és a gyerekeket is arról, hogy ezt egyfajta hosszú szünetidőnek, vagy egy új tanulási módszernek fogják-e fel. Megkérdeztem azokat a fiatalokat, akik a kollégiumból otthon maradván, a szakképzési gyakorlatot nélkülözve készülnek a szakmunkásvizsgára. A tanulás több, mint érdekes.

Demeter-Karászi Zsuzsanna - Pusztai Gabriella - Maior Enikő

Debreceni Egyetem, Debreceni Egyetem, Partiumi Keresztény Egyetem

A Partium régió három felsőoktatási intézményének összehasonlítása a hallgatói eredményesség tükrében

A hallgatói eredményességet pozitív és negatív aspektusból is vizsgálhatjuk (Pusztai, 2011), ám a kutatók többsége a hallgatói lemorzsolódás felől közelíti meg a jelenséget. Korábbi kutatási eredmények (Kovács et al., 2019; Pusztai, 2020) felhívták a figyelmet arra, hogy nem csupán a lemorzsolódók, hanem az aktív hallgatók között is beazonosíthatunk a normál úttól eltérő haladási utakat, melyek olykor megnehezítik, de akár meg is akadályozhatják a diplomaszerezést. Jelen kutatásunkban a partiumi régió három felsőoktatási intézményének hallgatói eredményességét hasonlítottuk össze (N=341). Eredményeink azt mutatták, hogy a régió felsőoktatási intézményeinek szektorközi különbsége kiemelkedő, különbség figyelhető meg a különböző fenntartású intézmények hallgatóinak eredményessége között.

Gál Katalin

Partiumi Keresztény Egyetem

Az ifjúságpolitika és a civil szféra metszete Romániában

Az elemzés fő célkiűzése szintetizálni a romániai ifjúságpolitikai rendszer változásait, feltérképezni azt az intézményrendszert és a hozzá kapcsolódó jogi keretet, amelyek meghatározzák az ifjúsági szervezetek működését Romániában. Mivel ezen ifjúsági szervezetek jelentős része a nem kormányzati szektorban tevékenykedik Romániában, az elemzés a civil szektor látteleletét is felöleli. Az empirikus kutatás szekundér és primér adatgyűjtésen alapszik és egy olvasatát adja a romániai ifjúsági szférának a közpolitikai és a non-profit szektor leírásán keresztül, ugyanakkor vizsgálja a fiatalokkal foglalkozó ifjúsági szakemberek attitűdjeit, véleményét.

A kutatás az EFOP-5.2.2-17-2017-00057 – Transznacionális együttműködés az ifjúsági szakemberek és szervezetek körében című projekt keretében valósult meg.

Gál Katalin - Pásztor Rita - Székedi Levente

Partiumi Keresztény Egyetem

A Partiumi Keresztény Egyetem hallgatói a munkaerőpiacon

A 21. századi felsőoktatási rendszerrel szemben támasztott elvárások egyik pillére a munkaerő-piaci igényeknek való megfelelés. Ezen elvárások mentén a felsőoktatási intézményeket rendkívüli módon foglalkoztatja a képzéshasznosulás kérdésköre, a kínálatban megjelenő oktatási programok piaci értéke, a képzésekben résztvevők munkaerő-piaci integrációja. Ezek a tényezők a későbbiekben megjelennek a hallgatókért folytatott versenyben, mint az intézmény-marketing eszközei.

A romániai magyar felsőoktatási piacon a Partiumi Keresztény Egyetem is ennek az elvárásnak a szellemében igyekszik kialakítani a képzési kínálatot, ezért szükség van mind a hallgatók munkaerő-piaci életútját, mind a munkáltatói elvárásokat megismerni. Ennek tükrében kutatásunk ezt a két dimenziót célozta egy, a mesterszakos végzettjeink körében végzett, online kérdőíves felmérés, valamint a térségi munkáltatók körében végzett fókuszcsoportos-interjúorozat révén.

Elemzésünk legfontosabb megállapítása, hogy mind a hallgatói, mind pedig a munkáltatói oldal legfontosabb elvárása a szakmai gyakorlat, valamint olyan általános kompetenciák megszerzése, mint a kommunikációs készségek, a rugalmasság, motiváltság vagy az idegen nyelv(ek) ismerete.

Gál Katalin - Pásztor Rita - Tolnai Tímea-Katalin - Székedi Levente

Partiumi Keresztény Egyetem

A Partiumi Keresztény Egyetem az online oktatási térben

A 21. században (is) élénk vita folyik az egyetemek társadalmi szerepéről, autonómiájáról, a munkaerőpiachoz fűződő viszonyáról, ugyanakkor a felsőoktatási piacot sem hagyta érintetlenül a valamilyen mértékű digitalizáció (mind az infrastruktúrális, mind a készségek fejlettsége/fejlesztése tekintetében). A 2020. tavaszán manifesztálódó világjárvány, melynek következtében egyik napról a másikra álltak át az oktatási intézmények az online térbe, minden intézményt egy valamilyen mértékű digitalizációs állapotban ért és az érintetteknek abban a kontextusban kellett boldogulniuk. Kutatásunk a koronavírus járvány első hulláma kontextusában a Partiumi Keresztény Egyetem hallgatóit és oktatóit célozta egy online kutatás keretében és arra a kérdésre kerestük a választ, hogy az oktatási folyamat szereplői hogyan élték meg az online térben megvalósuló munkát, milyen mértékben sikerült az egyetemnek megteremtenie az online oktatás feltételeit tartalmi és formai tekintetben egyaránt.

Godó Katalin - Godó Irén

Debreceni Egyetem

Intézményi beágyazottság és szakkollégiumi mentorálás

A keresztény roma szakkollégium intézménye nemcsak hazánkban, de Európa szinten is egyedülálló kezdeményezés. Kutatásunkban a 2011 óta működő debreceni Wáli István Református Cigány Szakkollégiumot vesszük górcső alá. A szakkollégium már az első félévben mentorálással segíti a hallgatók egyetemi beilleszkedésének folyamatát, ugyanis egy felsőoktatásban jelenlévő oktatóval való kapcsolattartás keretei között valósul meg a mentorálás, így a két intézményrendszer (egyetem és szakkollégium) összehangolt működésével a hallgatók tanulmányi karrierjének támogatása mellett megvédi a szakkollégiumokra jellemző tehetséggondozás, hátránykompenzálás. Maga a mentor-mentorált viszony létrejötte formális keretek között valósul meg, azonban tartalmában informális elemek is fellelhetők. A mentorálás folyamat jellegű tevékenység, s a hallgató egyéni fejlesztési tervével összhangban áll. A szakkollégiumi védőháló jelenségére Ceglédi (2018) is felhívta a figyelmet, mely a hallgatói lemorzsolódás megelőzésében kiemelt szerepet tölt be.

Kvalitatív kutatásunk másodelemzés, 2017-ben a WISZ kutatócsoportja valósította meg, 17 alumnussal készült életútinterjú, félig strukturált kérdéssor segítségével. A kutatás fókuszában a reziliencia állt. Jelen esetben egy másodelemzés keretében a hallgatók életútját illetően a mentorálást és a közösség szerepét kívánjuk megvizsgálni; hogyan hat a szakkollégium az egyetemi tanulmányokra, összefüggéseket vizsgálunk az életút, a szakkollégium és az egyetem között. Kutatásunkban tudni szerettük volna, hogy a szakkollégiumi mentorálás miként hat az egyes hallgatók felsőoktatási integrációjára, milyen családon belülről és kifelé húzóerők érhetőek tetten a felsőoktatási tanulmányok vonatkozásában.

Hipotézisünk szerint a szociokulturális háttér, illetve tanulmányi pályafutás szignifikáns összefüggését felülírhatja a roma szakkollégium intézménye. Úgy véljük, hogy az intézményi kötődés nehezebben alakul ki a hátrányos helyzetű hallgatók körében (Ceglédi 2012), azonban a felsőoktatási roma szakkollégiumi tagság esetén ez kevésbé determinált, tehát a szakkollégium képes elősegíteni, mintegy megtámogatni a hallgatót nemcsak a szakkollégiumi, hanem az egyetemi integrációját is.

Összességében úgy gondoljuk, hogy a szakkollégiumon belüli közösség hatással van az értékekre, ilyenformán egyfajta érték-közösségként is funkcionál a szakkollégium.

Kutatásunk során szeretnénk felderíteni a roma szakkollégiumok lemorzsolódást csökkentő hatásának okait. Fő célunk ezzel segíteni ezzel a szakkollégium mint intézményrendszer működését.

Gógh Előd - Kővári Attila

BGÉSZC Kossuth Lajos Két Tanítási Nyelvű Technikum; Dunaújvárosi Egyetem

Az élethosszig tartó tanulást befolyásoló tanulási tényezők kapcsolata

Az élethosszig tartó tanulás minden tanulási folyamathoz szervesen kapcsolódik, nemzeti és nemzetközi szinten is fontos fejlesztendő szerepet tölt be, például a Szakképzés 4.0 stratégiában is számos helyen előfordul. Másrészt a kapcsolódási pontok a tanulási tényezők területén is megmutatkoznak, azaz a tanulási tényezők kis részekként hozzájárulnak az egész életen át tartó tanuláshoz és hatással vannak az egyének esetében a megvalósulásához.

Kutatásunk során az élethosszig tartó tanulást vizsgáló kérdőívvel gyűjtöttük a szakképzésben tanuló diákok véleményeit (N=1260). A kérdéssor az egész életen át tartó tanulóval összefüggésbe hozható tényezőkre irányult, úgy mint az élethosszig tartó tanulóval, tanulási szokásokkal összefüggő kérdések (14 kérdés); metakognitív tényezőkkel összefüggő kérdések (18 kérdés); motivációra irányuló kérdések (18 kérdés); tehetségre irányuló kérdések (15 kérdés).

Természetesen ez nem az összes lehetséges tényező és lehetetlen is lenne a számtalan ezen túli tényezőt is vizsgálni, viszont úgy gondoljuk, hogy az élethosszig tartó tanulás fenti tényezőkkel való megközelítése és a tényezők kapcsolata egy olyan összefüggéseket eredményez és olyan kérdésekre adhat választ, amivel végeredményben az élethosszig tartó tanulás hatékonysága még inkább elősegíthető.

Győri Krisztina - Pusztai Gabriella

Debreceni Egyetem

Learning Alone – avagy magukra maradt hallgatók a távoktatásban?

A COVID-19 járvány új kihívások elé állította az egész világot. A személyes kontaktusok számának csökkentése érdekében Magyarországon 2020. április 9-től digitális munkarend lépett életbe. A speciális helyzetre való tekintettel, azonban nem beszélhetünk valódi távoktatásról. A szakirodalom emergency remote learningként (Hodges et. al, 2020; Bozkurt és Sharma, 2020), avagy vészhelyzeti távolléti oktatásként utal a köz- és felsőoktatásban kialakult távoktatásra. A hirtelen bevezetett intervenció a legtöbb helyen számos didaktikai problémát vetett fel, viszont fontos tudni azt is, hogy így a hallgatók intézményi szociális kapcsolatai is redukálódtak, amely a lemorzsolódás veszélyére hívja fel a figyelmet (Pusztai, 2011). A kérdőívet 677 hallgató töltötte ki (172 férfi és 505 nő) összesen 31 magyarországi felsőoktatási intézményből. Az eredményeink több ponton igazolták a szakirodalom álláspontjait, miszerint az intézményi kapcsolatoktól elszigetelt hallgatóknál alacsonyabb tanulmányok melletti kitartás figyelhető meg, mindez pedig felhívja a figyelmet a virtuális egyetemek egyik hátulütőjére.

Holik Ildikó

Óbudai Egyetem KVK TMPK

A pszichológiai immunkompetencia vizsgálata mentortanárok körében

A mentortanárokat - csakúgy, mint minden pedagógust - számos negatív hatás érheti munkájuk során. Meg kell küzdeniük a mindennapi stresszel, szembe kell nézniük az önmagukkal szemben állított követelményekkel, a környezetük elvárásaival, a munkájukkal járó szellemi, érzelmi és fizikai megterheléssel. Fontos, hogy meg tudjanak küzdeni ezekkel a hatásokkal úgy, hogy a személyiségük ne sérüljön, hogy továbbra is hatékonyan láthassák el a munkájukat. Fontos, hogy a stressz ne hátráltassa őket, hanem előmozdítsa a fejlődésüket. Fontos, hogy megőrizték mentális egészségüket, motivációjukat. Mindez azért is lényeges, mert a pályakezdő pedagógusok számára ők nyújtanak segítséget, ők szolgálhatnak modellként, példaképként.

A pszichológiai immunrendszer egy védő- mozgósító-megelőző rendszer, amely úgy óvja a pszichét, mint ahogy a hagyományos értelemben vett immunrendszer védi testet a betegségekkel szemben. Hozzájárul a pozitív változások eléréséhez, segíti a problémahelyzethez és az egyén lehetőségeihez illeszkedő megküzdési stratégiák helyes kiválasztását (Oláh, 2014; Bredács – Kárpáti 2012).

A kutatás célja gyakorlatvezető mentortanár szakos hallgatók pszichológiai immunrendszerének vizsgálata. A kutatást 86 gyakorlatvezető mentortanár hallgató körében végeztük el a Pszichológiai Immunkompetencia Kérdőív (PIK) 80 tételes felnőtt változatával.

A kutatás eredményei azt mutatják, hogy a vizsgált mentortanárok olyan komplex kognitív eszközrendszerrel rendelkeznek, amely védetté teszi a személyiségüket a stressz testi-, lelki egészségkárosító hatásával szemben.

Hornyák Ágnes

Debreceni Egyetem

A pedagógusok innovációs nyitottsága a tanár továbbképzések tükrében

A pedagógusi munka jelentős átalakuláson ment át az elmúlt évtizedekben, amely fordulópontja a rendszerváltáshoz kapcsolódó nézőpontváltáshoz köthető. A klasszikus pedagógusszerep - amely a magyar oktatásügyben a kontinentális modellben öltött testet - folyamatosan kinyílt, az atlanti modell jónéhány vonását magában foglalva. A megváltozott társadalmi, gazdasági igényeknek megfelelően a pedagógustársadalomra kezd jellemzővé válni az innovációs nyitottság, melynek markáns jegyei: reflektálás, tanulás, kreativitás, kötődés, együttműködés, kíváncsiság, értéktisztelet.

Kutatásunk a 2015-ös tanártovábbképzésekkel kapcsolatos vizsgálatok másodelemzésén alapul, amelyben arra keressük a választ, hogy mely területek jelentenek prioritást a pedagógusok sokrétű feladatköreit tekintve, illetve, hogy a modern technika, a gazdaság kihívásaira, lehetőségeire milyen módon reagálnak a pedagógusok. A pedagógusok új típusú feladataira történő felkészítés egyik forrása a tanártovábbképzések keretében valósul meg.

Munkánkban rávilágítottunk arra, hogy a továbbképzések széles kínálata vonzó a pedagógusok körében, és az új típusú tananyagtartalmak elsajátíttatása az IKT-eszközök hatékony alkalmazását várják el a pedagógusoktól. Megállapítottuk, hogy a pedagógusok körében eltérő mértékű innovációs nyitottság figyelhető meg, amelyre leginkább hatást gyakorol az intézmény típusa, a tanárok szakja, ugyanakkor nem szerepel befolyásoló tényezőként szakvizsga megléte, a végzettség jellege, a tanári pályán eltöltött idő, és a diploma száma sem.

Izsák Hajnalka

Pécsi Tudományegyetem

A javítóintézet metaforái, avagy a reneszánsz ember, a kóbor kutya és a veszélyes játszótér – egy javítóintézeti nevelővel készített interjú kutatás eredményei

A javítóintézet egy sajátos világ, amely egyidejűleg működik büntetőjogi és pedagógiai intézményként. A gyermekvédelmi rendszer részeként oktató-nevelő funkciója van, ugyanakkor a javítóintézeti nevelés a fiatalok bűnelkövetőkkel szemben alkalmazható szabadságelvonással járó szankció. Kutatásom kvalitatív keretek között zajlott, alanyai a kutatási terepemül szolgáló javítóintézetben dolgozó pedagógusok voltak. A pedagógusokkal készített interjú során a hasonlat alapján szervezett metaforagyűjtés módszerét alkalmaztam előzetesen meghatározott célfogalmak segítségével. A javítóintézet, pedagógus és növendék célfogalmak jobb megértését a forrásfogalmak szolgálták, amelyek a javítóintézeti pedagógusok válaszaiból születtek. A pedagógusok nyelvhasználata, az alkalmazott szóképek jellege számos rejtett pedagógiai tartalmat, történetet fedhet fel. Ez a módszer egy hasonlatra épülő képalkotással segít megjeleníteni, feltárni a legkevésbé verbalizálható és tudatosítható tartalmakat. A módszer előnye, hogy nem határolja be a gondolkodást, tehát elő tudja hívni a saját metaforát, amely, kidolgozottabban mutatja a célfogalmat. Az interjú átírását követően, az összegyűjtött metaforák elemzését igyekeztem elvégezni. Az elemzésben tizenöt, javítóintézetben dolgozó pedagógussal folytatott interjú eredményeit és tapasztalatait ismertetem.

Józsa Gabriella

Debreceni Egyetem, Humán Tudományok Doktori Iskola, Neveléstudományi Program

Szakközépiskolából a felsőoktatásba: továbbtanulási esélyek és lemorzsolódási veszélyek

A továbbtanulási döntésekben számos tényező játszik szerepet akár az általános iskola, akár a középiskola utáni továbbtanulásra gondolunk. Az oktatásszociológia egyik alapvető tétele azon a bourdieu-i elméleten nyugszik, miszerint a különböző társadalmi osztályokhoz tartozó családok különböző kulturális tőkével rendelkeznek, mely determinálja gyermekük iskoláztatását és az abban való részvételt. Számos kutatás rámutatott arra a tényre, hogy az iskolarendszernek nincs esélykiegyenlítő funkciója. Ezt a hatást erősíti a mai magyar közoktatási rendszer szelekciós mechanizmusa. A gimnáziumot, szakközépiskolát vagy szakmunkásképzőt választó szülői, tanulói döntés mögött különböző stratégiák húzódnak meg, amik a diákok teljes iskolai pályafutását és a célként kitűzött végzettséget is meghatározzák. A szakirodalom alapján egy hárompólusú magyarázómodell látszik kirajzolódni a továbbtanulási döntések, szándékok vizsgálatában: (1) szociológia tényezők, mint pl. a család szocioökonómiai státusa, társadalmi és kulturális tőkéje, a tanuló kapcsolati hálója; (2) gazdasági tényezők, mint a diploma megszerzésének megtérülésével kapcsolatos költség-haszon elemzés és annak szubjektív interpretációja; (3) pszichológiai tényezők, amely az egyén önmagába vetett hitén és a külső-belső motiváción alapulnak. Természetesen az egyes tényezők nem mindig tisztán egyik vagy másik kategóriába tartoznak, átfedések, összefüggések hálózata figyelhető meg közöttük.

Jelen vizsgálatunkban a magyarországi szakközépiskolások felsőoktatásba való továbbtanulási szándékaival és akadályjaival, illetve a felsőoktatásban való lemorzsolódásnak azon rizikófaktorai foglalkozik, melyek már a felsőoktatásba való bejutás előtt megmutatkoznak. A továbbtanulási szándék és lemorzsolódási kockázat vizsgálatára saját fejlesztésű kérdőívet használtuk. A továbbtanulási szándék állítások az intrinsik (Cronbach- $\alpha=0,87$) és extrinsik továbbtanulási motivációra (Cronbach- $\alpha=0,82$), valamint az önszelekcióra (Cronbach- $\alpha=0,78$) vonatkoznak. A lemorzsolódást vizsgáló kérdések kitérnek a hallgatói munkavállalástól a nyelvvizsga meglétén és tanulmányi eredményen keresztül a család anyagi helyzetéig.

Eredményeink azt mutatják, hogy a diákok továbbtanulási döntésében a motívumoknak jelentős szerepe van, azonban a családi háttértényezők már kevésbé fejtik ki hatásukat ebben az életkorban.

Juhászné Fazekas Zsuzsanna

Debreceni Egyetem Humán Tudományok Doktori Iskola Szociológia és Társadalompolitika Doktori Program

Az iskolai szociális munka interdiszciplináris megközelítése a köznevelési intézményekben

Az iskolai szociális munka kötelező feladatellátása a család-és gyermekjóléti központoknak 2018. szeptember elseje óta; amely speciális szolgáltatás színterei a köznevelési intézmények, egészen az óvodától a kollégiumokig. Az iskolai szociális munka nagy múltra visszatekintő szakmai területe a szociális munkának, ami óvodai és iskolai szociális segítő tevékenységként lett bevezetve a köznevelési intézményekben Magyarországon.

Az iskolai szociális munka nemzetközi szinten évtizedes múltra tekint vissza, ugyanakkor a magyarországi modellek is számos tapasztalattal gazdagították azt az ismeretanyagot, amelyek mentén a szolgáltatás működik. 2018- tól az iskolai szociális munka szabályozása és központi módszertanai másfajta módon, a korábbiaktól eltérő hangsúlyokkal keretezi a szolgáltatást.

Az iskolai szociális munka multidiszciplináris és interprofesszionális tevékenység, amelynek középpontjában a gyermekek, a szülők, a családok, valamint közösségek és intézmények állnak. Rendszerszemléletben működik, és a szakemberek széles hálózatát igyekszik bevonni a segítő folyamatba.

A család funkcióinak változása, a családszerkezet átalakulása, a társadalmi változások okozta problémák halmozódása és súlyosbodása az óvoda és az iskola színterein is jelentkezik. A köznevelési intézményekben egyre markánsabban tapasztalhatóak azok a tünetek, amelyeket a gyermekek hordoznak a családok diszfunkcionális működéséből kifolyólag. A súlyos magatartási problémák elmélyülése, a diákok beilleszkedési nehézségei, az iskolai agresszió, vagy akár a fizikai/lelki/szexuális bántalmazásból eredeztethető helyzetek kezelése kihívások elé állítják a köznevelés szakembereit. Ugyanakkor elmondható, hogy a pedagógusok segítség nélkül nem tudnak adekvát válaszokat adni ezekre a problémákra.

Ezért elengedhetetlen, hogy a köznevelés szakemberei és a munkájukat segítő szakemberek (iskolapszichológusok, iskola védőnők, bűnmegelőzési tanácsadók, fejlesztő-és gyógypedagógusok) valamint a szociális szakma szakemberei (iskolai szociális munkások, családsegítők, gyermekvédelmi szakemberek) közös értékek, célok és keretek mentén legyenek képesek együtt működni a gyermekek érdekében.

Előadásomban szeretnék rávilágítani az iskolai szociális munka köznevelésben elfoglalt helyére, az iskolai szociális munkások szerepére a köznevelési intézmények gyermekvédelmi feladatellátásában; valamint hangsúlyozni szeretném a két szakterület közös együttműködési lehetőségeit.

Karlovitz János Tibor

Óbudai Egyetem Keleti Károly Gazdasági Kar Szervezési és Vezetési Intézet

Még nem létező pedagógusképző modell konceptualizációja

Magyarországon a 2010-es évek elejétől komoly tettek történtek a pedagógusképzés megújítására. Ennek jegyében alakult át a középiskolai (gimnáziumi) tanárképzés, amelybe – azóta is az akkori szándékok szerint – a legjobb előképzettségű, és a legjobban motivált hallgatók kerülhetnek be. A megfelelő szűrést segíti a felvételi alkalmassági vizsgálat bevezetése és működtetése ezen a „királyi” vagy elit szinten is. Azóta közel egy évtized telt el, itt lehet az ideje tanárképzési alternatívák kidolgozásának.

A kitűnő szűrőrendszer elejét veszi, hogy a tanári pályát elviselhetetlen tömegek válasszák. Az egyetemekről kikerülő pedagógusok nem terhelik túl a munkaerőpiac oktatási intézmény szegmensét. A köznevelésben dolgozó tanári állomány átlag-életkora emelkedőben van. A köznevelési rendszer megújítását elősegítő reform-törekvések hatására átalakulóban van a szakos ellátottság összetételének szükségleti igénye: korábban elvégzett tanári szakok válnak feleslegessé. A pedagógus-állomány kezd optimalizálódni a gyermeklétszámhoz. A közeljövőben várhatóan nem lesz szükség tömeges leépítésre, annál inkább, mert a népesedés-politika pozitív szaldója, felmenő rendszerben, hamarosan éreztetni fogja az intézményrendszerre gyakorolt hatását.

Ebben az átalakulási folyamatban szükség lehet egy másfajta, a korábbiakhoz képest talán rugalmasabb pedagógusképzési szerkezetre. Ez akár úgy is kétszintűvé tehető, hogy kiküszöbölje az esetleges képzés-beli zsákutcákat.

Mindenekelőtt kellene egy közös alap, amire építkezni lehet. Ez lehetne pl. a Pedagógia BSc alapszak. Három éves, aki ezt elvégzi, abból lehetne többek között iskolatitkár, általános pedagógiai szaktanácsadó, tanügyigazgatási szakember, iskolákban pedagógusok mellett a gyakoroltatást, valamint az adminisztratív munkát segítő személy. Ezen a képzési szinten történhetne meg annak a pedagógiai kultúrának, többek között a közös fogalomrendszernek (szakzsargonnak) az elsajátítása, amely a pedagógus identitását adja.

MSc szinten pedig erre épülhetnének a tanárképes szaktárgyi szakok (pl. magyar nyelv, magyar irodalom szétválasztva, történelem, matematika, fizika, természettudomány, társadalomtudomány, angol nyelvtanár, német nyelvtanár, énektanár, ... hangszer zenetanára szétválasztva, rajztanár, művészettörténet tanára, testnevelő tanár stb.), a szakmai tanári szakok (pl. mérnök-tanár, közgazdász-tanár, egészségügyi szakma tanára stb.), továbbá az óvodapedagógus, tanító, fejlesztő pedagógus, andragógus, szociálpedagógus szakmák. Utóbbiaknál elő lehetne írni akár hat félévet is, míg a tanári szakoknál maradhatna a „bolognai” négy félév, a maihoz képest azzal a különbséggel, hogy egyszerre egyetlen szakot tanulnának – intenzíven.

Egy ilyen képzési szerkezetben viszonylag gyorsan (és relatíve olcsón, munka mellett) lehetne ki- és átképezni a bizonyos területen feleslegessé váló pedagógus munkaerőt újabb szakterület(ek)re úgy, hogy közben felhasználná a korábbi képesítéseinek elsajátításakor szerzett kompetenciáit is.

Kocsis Zsófia - Alter Emese

Debreceni Egyetem, HTDI, Neveléstudományi Program

A hallgatói munkavállalás jellemzői és a lemorzsolódásban játszott szerepe a STEM területeken

Számos nemzetközi kutatás foglalkozik a STEM területekkel, a megnövekedett figyelem gazdasági okok miatt következett be. Napjaink sajátos kihívásainak megoldásaként kívánják az említett területeken növelni a kvalifikált humán erőforrás képzését, ebből kifolyólag a STEM területek fejlesztése és népszerűsítése központi kérdéssé vált a felsőoktatásban. A képzett szakemberek számának gyarapításának legfőbb akadálya a STEM képzések iránt érdeklődők diverzitásának hiánya (Pl.: Dickson 2010; Chen 2013; Paksi 2013), illetve a hallgatók magas lemorzsolódási aránya (Pl.: Maltese és Tai, 2011) - tehát az alacsony perzisztencia (Pusztai 2018). A hallgatók tanulmányok iránti elkötelezettségét és perzisztenciáját nagymértékben csökkentheti a tanulmányok alatt végzett munkavállalás, amely a lemorzsolódás egyik lehetséges rizikófaktora. Lemorzsolódás szempontjából veszélyeztetettebbek azok a diákok, akik anyagi nehézségek miatt dolgoznak, kedvezőtlen, alacsony státusmutatókkal rendelkeznek, illetve akik csalódtak az egyetemi képzésben. Ezeknél a hallgatóknál fokozottan érvényesülhet a munkaerőpiac vonzó hatása, hiszen úgy vélik, hogy a munkahelyük nagyobb anyagi biztonságot nyújt, s a munkavégzés egyfajta „ígéret” a jövőbeli elhelyezkedésük szempontjából, így a tanulmányaik befejezése helyett a tanulmányaik megszakítása mellett döntenek (Bocsi et al. 2018, Kovács et al. 2019). Az elemzés során a PERSIST 2019 (N=2199) adatbázist használtuk, az adatfelvétel Magyarország keleti régiójának és a szomszédos országok felsőoktatási intézményekben történt. Kutatásunkban Le, Robbins és Westrick (2014) alapján az alábbi csoportosítást alkalmaztuk: természettudományis STEM képzések (az orvos- és egészségtudományi, természettudományi szak), kvantitatív STEM (a műszaki, informatikai és matematikai terület) és egyéb képzések. Az elemzés során az alábbi képzési területeken tanuló hallgatók munkavállalási szokásait vizsgáltuk. Feltételezzük, hogy a hallgatók az orvos- és egészségtudományi képzések hallgatói átlagos és átlag feletti perzisztenciával rendelkeznek (Dinyáné Szabó, Pusztai és Szemerszki, 2019), s kevésbé merik kockára tenni a tanulmányok sikerét egy olyan alternatív elfoglaltsággal, mint a munkavállalással. A perzisztens hallgatók aránya a természettudományos képzéseken alacsonyabb, míg a mérnöki és informatikai képzéseken a legalacsonyabb (Oktatási Hivatal - Lemorzsolódási Vizsgálatok a felsőoktatásban - Összefoglaló tanulmány – Ódor és Huszárik 2020). Feltételezésünk szerint az informatikai képzéseken a legmagasabb a munkavállalási arány, valamint a munka és a tanulmányok horizontális illeszkedése. Eredményeink szerint a kvantitatív STEM területek hallgatói felülreprezentáltak a munkavégzés gyakoriságában, és a tanulmányokhoz illeszkedő munkavégzésben. A kvantitatív STEM területek hallgató és természettudományos STEM képzéseket eltérő rizikófaktorok jellemzik, így a magas lemorzsolódási arányok kezelése különböző stratégiák mentén valósítható meg a két csoportban.

Laki Ildikó

Milton Friedman Egyetem, Továbbtanulási és Pályaválasztási Tanácsadó Tagintézménye

Közoktatás és a sajátos nevelési igény/fogyatékoság kapcsolódási pontjai

Előadásomban a közoktatásban jelenlévő sajátos nevelési igényű diákoknak a helyzetét, általános oktatási körképét kívánom bemutatni budapesti viszonylatban. A közoktatásban az elmúlt években egyre magasabb számban vannak jelen az SNI-s gyerekek, mely jelző továbbtanulásukat, társadalmi életben való előremenetelüket hátrányosan befolyásolja.

Az előadás során ismertetem a budapesti középiskolai helyzetet - a sajátos nevelési helyzetből kiindulva, majd ezt követően egy 100 fős minta/eredmény alapján összegzem a legfontosabb jellemzőket, problémákat, amelyek e csoportban megjelennek.

A kérdés feltevését számomra a továbbtanulási problémák indukálták; Vajon milyen esélyeik vannak e gyerekeknek a közoktatás egyik színteréről kilépve és egy másikra belépve - miközben stigmaként ott lebeg a fejük felett problémáik köre. Mindemellett mit tesz a közoktatás azért, hogy az SNI-s gyerekek az integráció vonalán haladva az oktatás különböző szinterein sikeresek legyenek.

Ludikné Horváth Éva

PTE Neveléstudományi Doktori Iskola

Iskola- és szakmaválasztási döntés beválása diákszemmel - Egy kérdőíves felmérés eredményeinek bemutatása

A lemorzsolódás évtizedek óta központi szerepet tölt be az oktatásszociológiai és a hivatalos oktatásügyi szakirodalomban (Benczúr 2018.). Sokan sokféleképpen (Mártonfi 2014.; Fehérvári 2015.) használják e fogalmat, és jelentése kontextustól függően változik. Jelenleg leginkább a korai iskolaelhagyás, illetve végzettség nélküli iskolaelhagyás szinonimájaként használatos.

Mind a korábbi, mind a most folyó vizsgálatok a lemorzsolódással kapcsolatban a tudás béli hiányosságokat, a tanulmányi eredményeket, a hiányzást, illetve a szociális háttérrel vizsgálják. Felmerül azonban a kérdés: vajon hány olyan tanuló van, akik a téves pályaválasztás miatt váltanak, akiknél ebből ered a motiváció hiánya és a rossz tanulmányi eredmény? Milyen szempontok szerint döntenek a továbbtanuló diákok iskola- illetve szakmaválasztáskor? Mi volt a /az esetlegesen téves/ választás oka? Szülői hatás, tanulói bizonytalanság, korábbi tanulmányi eredmények?

Immár harmadik éve, hogy iskolánkban a 9. évfolyam elején és végén kitöltik diákjaink az iskola- és szakmaválasztás szempontjait felmérő kérdőívet. Ezen felül egy kiválasztott osztályban minden évben elvégeztem a mérést. Előadásomban a kutatás menetét, főbb eredményeit szeretném bemutatni. Összevetni a 9. évfolyamban mért eredményeket a 10. és 11. évfolyamba mértekkel, kiegészítve a tényleges lemorzsolódási adatokkal az adott osztályban.

Major-Kathi Veronika

PE MFTK Többszempelvési Nyelvtudományi Doktori Iskola

Digital competences of international higher education students

In today's hybrid and distance education, and in the case of online learning environments supporting contact education, the effectiveness and productivity of education is of key importance. Having a detailed and complex knowledge about the participants is an absolute necessity for creating the optimal learning environment. As a result of the forced transformation long term re-thinking of study programs, the demands and needs of students have and increasing importance (Davidson-Shivers - Rasmussen - Lowenthal, 2018.). The experiences gained of hybrid education has not only increased the need for digital competences, but also shed light on the challenges of teaching heterogeneous groups like international students. Beyond the impact of real-life personal environment on learning efficiency, the personal online environment has become an important factor to take into account whilst creating study programs (Jung, 2019). The development of the digital competences of participants is one of the most efficient tools for decreasing drop-out rates and strengthening the effectiveness of learning (Orr, et.al. 2020, Ifenthaler - Gibson, 2020). The first phase of the DigImprove project aims to explore the digital competences of international higher education students studying at Hungarian universities. The online survey focuses on digital identity, the use of digital environments, the characteristics of online interactivity, information safety, e-etiquette, digital content management and content creation.

The differences of digital competences within the group shows unique patterns especially with regards to the examined background variants (e.g.: the parameters of learning at a Hungarian university, personal environment, cultural background, etc.).

The targeted development of digital competences within a heterogeneous group may significantly enhance the efficiency of study programs; furthermore, the knowledge gained about the unique characteristics of the participants enables the development of the optimal learning environment. Beyond the drawing up of competence profiles and the exploration of relationships and differences within the participant population, the results of the research contribute to the preparation of a development program.

Makó Ferenc

Óbudai Egyetem

Mérnök-tanár-hallgatók összefüggő oktatási-nevelési gyakorlatához kapcsolódó portfóliók elemzése a 2011-2020 közötti időszakban

A tanári portfólió készítés az elmúlt évtizedekben egyre jelentősebb teret nyert a tanárképzési rendszerekben (Baron és Colins, 1993; Robinson, 1993; Wolf-Dietz 1998; Darling, 2001; Falus és Kimmel, 2009; Gösi 2013). Biztosítja a tapasztalatok és pedagógiai fejlődés értékelését. A portfólió a pedagógiai munka dokumentumait, a reflektív értékeléseket olyan komplex rendszerbe foglalja, amely a tanárjelöltek kompetenciáinak, pedagógiai gondolkodásának megismerését és holisztikus értékelését egyaránt lehetővé teszi (Szivák, 2003). Kiemelendő az e-portfólió, amely az elektronikus tartalom-kezelés folytán a folyamatos reflexiók adását, a multimédia használatot, továbbá az online interakciókat is lehetővé teszi (Schön 1983; Caldwell, 1997; Barrett, 2001; Gibson, 2003; Hill, 2003; Woodward, 2004; Beck és Bear, 2009; Mullen és McFadden, 2005; Heath, 2006; Papp és Vágvolgyi 2009). A tanári képesítési követelményekben előírt közös tartalmak mellett, utóbbi portfólió típus, jól támogatja az egyedi kidolgozás sokszínűségét és szemléletességét. A portfóliók funkcionális szerepét növelhetjük a kötelező és ajánlott dokumentum-típusok megadásával, a sztenderd értékelési kritériumok közé tételével, az online kommunikáció és reflexió beépítésével.

A mérnök-tanár-képzésben bevezetett, MAHARA e-portfólió készítő keretrendszerben, 2011-2016 között, majd 2006-2020 között rögzített portfóliók elemzése során (n1=104 és n2=40 fő), a tartalmi elemek minőségét, a reflektív értékeléseket, a hallgatói vizsgatanítások tanóra-felvételeit és értékelő jegyzőkönyveit, továbbá a mentortanári holisztikus értékeléseket vizsgáltuk. Az e-portfólió jellegnek megfelelően értékeltük az e-interakciók mennyiségét és tartalmi sajátosságait, az e-munkakörnyezet nyújtotta lehetőségek kihasználását.

A felmérés szerint, az előírt tartalmi elemek 100%-ban megjelennek a portfóliókban, ugyanakkor a tanárképzési standardoknak, kompetencia-követelményeknek megfelelő teljes körű értékelés a portfólióknak csak a 41%-ában jelenik meg. Az önértékelést kiegészítő évfolyamtársi értékelés és csoport-reflexiók a vizsgált portfóliók 28%-ában volt tartalmilag azonosítható. A gyakorlatok közbeni online visszajelzések és kritikai értékelések az e-portfóliók viszonylag kis hányadában (18,4%, illetve a 2. mintában már 37%) lelhetők fel dokumentálva, az azokra adott tartalmas önreflexiók pedig nem jellemzők. A dokumentum típusok közül a tanulói és szülői visszajelzések hiányoznak. A pedagógiai gondolkodásra és nézetekre, a tanítási stratégiákra vonatkozó reflexió a hallgatók mindössze 35%-ánál került csak kiemelésre. A mentori értékelések egyharmada fogalmaz meg pályafejlődést támogató holisztikus értékelést. A kutatás második fázisa - a fentiekén túlmenően-, kitér a fenntarthatóság értékrendje és a környezettudatosság attitűdjére, továbbá a digitális tanári kompetenciák vizsgálatára.

Mészáros Attila

Széchenyi István Egyetem

A szakképző intézmények vezetői felkészítésének megvalósítása

Az új szakképzési rendszerben a vezetőképzés kiemelt jelentőséggel bír. A ITM 2020 tavaszán elindított egy projektet, amely a szakképzési centrumok vezetői felkészítését helyezte a középpontba. A szakképzés 4.0 úgy alakította át az intézményi rendszert, hogy a megalakult centrumok alá tartozó intézmények visszakapták az önállóságuk egy jelentős részét. Így az iskola egyre inkább hasonlít egy önálló gazdálkodással rendelkező munkaerőpiaci szereplőre. Ehhez tartozó menedzsment ismereteket viszont ki kellett alakítani az igazgatói körben. Ez annál is fontosabb, mert a 2019. évi LXXX. Törvény a szakképzésről és a 12/2020. (II. 7.) Korm. rendelet szakképzésről szóló törvény végrehajtásáról egy új típusú képzési rendre helyezte a hangsúlyt. Ezt a felkészítési folyamatot mutatom be.

Módné Takács Judit – Pogátsnik Monika

Óbudai Egyetem Alba Regia Műszaki Kar

Az egyetemi hallgatók stresszkezelési technikáinak vizsgálata

Az egyetemi hallgatók már a tanulmányi idejük folyamán is számottevő és különféle forrású stresszhelyzettel szembesülnek, és ez a stressz jelentős károkat okozhat az egészségre, a boldogságra és a tanulmányi előmenetelben is. A sikeres egyetemi felvétel után, további kihívások okozhatnak stresszt, ismeretlen környezetben új barátokat kell szerezniük, meg kell birkóznuk egy nagyobb kihívást jelentő munkaterheléssel, sok esetben szülői támogatás nélkül, és megtapasztalják az önállóbb életvitel okozta stresszhelyzeteket.

Kutatásunkban megvizsgáltuk, hogy melyek a szignifikáns stressz kiváltó okok a felsőoktatásban tanulók életében. Felmértük a stresszkezelésben alkalmazott eszközöket, konkrét esetekben alkalmazott megküzdési stratégiákat. Kiemelten tanulmányoztuk az egyetemi teljesítményt befolyásoló külső stresszhatásokat, a segítségkérés lehetőségeit az oktatási intézményben és azon kívül, valamint, hogy mennyire élnek a hallgatók a fennálló lehetőségekkel.

Molnár György

Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem, Műszaki Pedagógia Tanszék

A digitális tanulás próbája és utóhatása a szakmai tanárképzésben – kérdések és válaszok a múltra és a jelenre

Korunk oktatási, képzési rendszere a 21.-sz.-ra gyökeresen átalakult, beleértve az oktatási módszereket, oktatási környezetet, az oktatás szereplőit, a rendelkezésre álló technológiai hátteret. Napjainkban inkább már a digitális oktatásról vagy elektronikus oktatásról beszélünk egyre gyakrabban, amely már sok esetben nélkülözi a hagyományos pedagógiai kultúrát és megoldásokat. Azt azonban mindenképpen ki kell emelnünk, hogy az oktatásnál sokkal fontosabb és nagyobb jelentőségű a tanítási-tanulási folyamat átalakulása, jelen helyzetben a digitális tanulás kérdésköre és helyzete. E területen rengetek még eddig ki nem használt lehetőség áll rendelkezésünkre a korszerű IKT eszközök és rendszerek által. Azaz jelenleg a technológiai fejlődés és annak lehetőségei közül még mindig csak egy bizonyos részt tudunk kihasználni a tanulás támogatására. Ezen törekvések különösen felértékelődnek egy olyan speciális helyzetben, amelynek részesei voltunk 2020 tavaszán, a digitális munkarendű oktatás során. A cikk a COVID-19 tavaszi korszakunk időszakában jellemző távolléti oktatás, digitális tanulás tapasztalatait gyűjti össze elméleti megközelítésben, illetve egy nagymintás empirikus kutatás segítségével. Emellett arra is kíváncsiak voltunk, hogy utólag az 1. tavaszi hullám lezárását követően most a 2.hullám hibrid modellre épülő oktatási rendszer keretéből, hogyan tekintenek vissza a hallgatóink. Egy online kérdőíves felmérés segítségével kérdeztük meg 2020 őszén a szakmai tanárképzésben tanuló hallgatóinkat illetve mérnök hallgatóinkat arról, hogy osszák meg velünk visszatekintve az előző időszakra a digitális tanulással kapcsolatos tapasztalataikat. Az egyszerű véletlen mintavétel módszerét használva összesen N=74 értékelhető választ kaptunk. Ennek főbb eredményeit, jelentését és hatását mutatja be az előadás.

Nagy Tamás

Széchenyi István Egyetem Győr

Felkészülés a szakképzés új szabályozásának szervezeti és módszertani hatásaira (2019. évi LXXX. Törvény és a 12/2020. (II. 7.) Korm. Rendelet)

2020 őszétől a szakképzés szabályozása több területen is átalakult. Megváltozott a képzés intézményrendszere, a képzés dokumentumai, a vizsgarendszer. Ezzel egyidejűleg módosult az intézményekben dolgozó pedagógusok jogviszonya, a betöltött munkakörök neve. A szakképzés eredmény/kimenet orientált „tantervi” szabályozásra tért át. A szakképzés ismert problémái: szakmaválasztás bizonytalansága, a munkaerőpiac változó igényei, a z és alfa generáció személyiségjegyeinek jellemzői valamint a jogszabályi előírások módszertani megújulást is igényelnek. Az oktatók megváltozott feladatai, az eredmény/kimenetalapú szabályozás hatásai, a projektalapú képzés, a portfólió beépülése a vizsgarendszerbe felértékeli a szakmódszertani tudást. A változások természetesen nem csak a szakképzésben, hanem a mérnök-tanárképzésben is megkövetelik a módszertani megújulást. Az új igények hatására 2020 nyarán megkezdődött a szakképzésben dolgozó vezetők felkészítése az új szakmai és jogszabályi környezet kihívásaira illetve a törvényből is következő módszertani tudás- és képességelemek alkalmazására. Bemutatásra kerülnek a felkészítés szakmai programja, az alkalmazott módszerek, a felhasznált eszközök, a képzések során összegyűlt tapasztalatok és az első e-learning alapú módszertani segédanyagok tervei.

Nemes-Németh Nóra – Sanda István Dániel

Óbudai Egyetem KVK-TMPK

Tanári értékelés - tanulói értékrend

Az Óbudai Egyetem Kandó Kálmán Villamosmérnöki Karának Trefort Ágoston Mérnökpedagógiai Központjában folyó mérnök-tanárképzés egyik stúdiója a leendő tanárok értékelési kultúrájának gazdagítását célzó Fejlesztő értékelés című kurzus. E tantárgy oktatásának keretében kiemelt hangsúlyt kap az értékelés hagyományos módszerei mellett a támogató, és a tanulók teljes személyiségét fejlesztő értékelés. Az egymást követő generációk értékorientációinak gyors változását – minden bizonnyal – az oktatásukat-nevelésüket végző pedagógusok érzékelik legmarkánsabban. A fiatal nemzedékek megértésének és az intézményes nevelés eredményességének alapfeltétele a Rogers-i elfogadó – demokratikus – légkör kialakítása, a partneri viszonyra törekvés, az értékorientációk figyelembevétele és a különbségek tiszteletben tartása. Ezért a tanító- és tanárképzésben egyre hangsúlyosabbá kell válnia a fejlesztő értékelés szemléletének. A fejlesztő értékelés a differenciálásban gyökeredzik, mert a pedagógia a különbségek világa, a különbözőségek tudománya. (Báthory, 1996)

Előadásom célja azoknak a „technikáknak”, értékelési eljárásoknak az elemző bemutatása, melyek során motiváltabbá tehetjük a diákokat saját tanulmányi előmenetelükben, azáltal, hogy a célokat és az azok elérését biztosító értékelési módokat és szempontokat velük együtt határozzuk meg.

Novák Ildikó

Debreceni Egyetem

Gimnáziumi és technikumi tanulók nyelvtanulásának eredményessége

A középiskolai nyelvoktatás eredményessége az utóbbi évtizedekben a globalizáció és az Európai Unió csatlakozás miatt a kutatások középpontjába került. A kérdés további hangsúlyt kapott a nyelvvizsgák hiányában visszatartott diplomák magas száma és a tervezett, majd később felfüggesztett 2014-es bemeneti követelményről szóló törvénymódosítás¹ miatt is. Néhány tanulmány vizsgálta a döntés esetleges következményeit (Öveges, 2016), a középiskolai nyelvoktatás helyzetét (Kuti és Öveges 2016), születtek javaslatok a közoktatásban folyó nyelvoktatás helyzetének javítására (Öveges és Csizér, 2018) és az eredményesség mérésének lehetőségeire (Einhorn, 2015).

Kérdőíves pilot kutatásunk gimnáziumok és technikumok tanulóinak idegennyelv-tanulási eredményességét vizsgálta azzal a céllal, hogy feltárjuk a tanulók nyelvtudásában és nyelvtanulási eredményességében megfigyelhető háttértényezőket. Kutatási kérdéseink a következők voltak: 1. Milyen a vizsgált gimnáziumi és technikumi tanulók nyelvtudása objektív és szubjektív sikertényezők szempontjából? 2. Milyen háttértényezők húzódnak meg a sikeres nyelvtanulás mögött? 3. Milyen iskolán kívüli eszközök és aktorok hatnak a tanulók nyelvtanulására?

Közép- vagy felsőfokú nyelvtudásról önértékeléssel többen nyilatkoztak, mint ahányan nyelvvizsgával rendelkeztek. A tanulók jelentős többsége sikeres nyelvtanulónak vallotta magát elsősorban sikeres nyelvvizsgájuk és beszédképességük miatt. Számos korábbi tanulmányhoz (Csapó, 2001; Ottó és Nikolov, 2003; Kormos és Csizér, 2005; Imre, 2007; Mattheoudakis és Alexiou, 2009; Kormos és Kiddle, 2013; Butler, 2013) hasonlóan, eredményeink is összefüggést mutattak a szülők iskolai végzettsége és a nyelvtanulási sikerek között. A technikumokban a nyelvtanulási eredményesség elmaradt a gimnáziumokban tapasztalhatótól. Az iskolán kívüli eszközök és aktorok közül a filmnézés idegen nyelven a tanulók döntő többségénél megfigyelhető volt.

Nyéki Lajos

Széchenyi István Egyetem

A Petri hálók alkalmazási lehetőségei az oktatási folyamat modellezésében

A Petri hálók a rendszermodellezés és -elemzés széleskörűen használt leíró eszközei. A Petri hálók jól használhatók műszaki és információs rendszerek, munkafolyamatok, üzleti folyamatok modellezésére.

A közelmúltban több tanulmányban is javasolták a Petri hálókat a tanulási folyamatok és a tantervek modellezésére. Ezek közül mutatunk be röviden néhány jellegzetes megközelítést. Az előadásban áttekintést adunk arról, hogyan lehet a Petri hálókat használni az oktatási folyamat modellezésére. A modelleket a Brandenburgi Műszaki Egyetem Számítástudományi Tanszékén kifejlesztett Snoopy szoftver felhasználásával készítettük el.

Pásztor Rita

Partiumi Keresztény Egyetem

Zöld, sárga, piros- oktatási jövőkép színekben

A világvárvány sok szempontból (oktatási idő, módszer, értékelés stb.) átalakította a 2020. márciusáig ismert, hagyományos oktatás minden szintjét.

Előadásunkban a desk research módszer segítségével gyűjtött adatokon keresztül kívánjuk bemutatni azokat a tendenciákat, amelyek a romániai oktatás eredményességére mutatnak rá, azon belül is a (közoktatási) lemorzsolódásra. A színekkel jelzett oktatási forgatókönyvek a hagyományos oktatást, a hibrid (hagyományos és távoktatás párhuzamosan) oktatást, illetve a távoktatást jelzik. A szekunder elemzés során a kormányrendeletekre, a hazai és nemzetközi oktatáskutatásokra alapozva a lemorzsolódás lehetséges mintázatait és a háttértényezők alakulását kívánjuk feltárni. Az elemzés a Társadalmi Fejlődés Index értelmezése révén közelít az iskolai lemaradások, várható kudarcok felé. Románia az utolsó helyet foglalja el az európai országok között a jóléti index értéke alapján (Socialprogress 2020). Ilyen körülmények között megfogalmazódik a kérdés, hogy milyen eredményeket hoz az on-line oktatás. Az eltérő iskolai infrastruktúrák, az internet lefedettség, a digitális kompetenciák hiányossága és további tényezők valószínűleg növeli az oktatási kudarcmutatók értékét, mint a lemorzsolódás és a korai iskolaelhagyás arányát. A járvány következményeként a felzárkózást segítő programok szüneteltetik tevékenységüket (pl. after school program), vagyis a hátrányos helyzetű tanulók számára elérhető támogatások köre is szűkült. Az adatok nem csak a tanulói oldalról mutatnak hiányokat a távoktatásban való részvétel szempontjából, hanem a pedagógusok esetében is, öt pedagógusból kettő úgy véli, hogy nincs felkészülve erre az oktatási módra (Edupedu 2020). A World Vision kutatás (2020) a hátrányos helyzetű térségek állapotát vizsgálta, eredményeik azt mutatják, hogy a tanulók 40%- egyáltalán nem vett részt a második félév oktatási rendjében.

Ebben kontextusban az elkövetkező időszak fontos kérdése, hogy milyen hatással lesz akár a hibrid, akár a távoktatás az iskolai részvételre, a tanulásba való bekapcsolódásra, valamint az is, hogy az oktatáspolitikai milyen felzárkóztatási stratégiát dolgoz ki azok számára, akik, nem vagy csak alig vettek részt a távoktatásban.

Rendek Csaba - Erdélyi Éva

Budapesti Gazdasági Egyetem, Merj Innovatívan Hallgatói Kutatócsoport

Mi mindenen múlhat a gazdasági alapképzés hallgatóinak eredményessége statisztikából?

Napjaink felgyorsult világában leginkább az tud sikeres lenni, legyen szó akár munkáról, akár tanulmányokról, aki a rendelkezésére álló hatalmas mennyiségű információt a leghatékonyabban tudja megszűrni, és a számára hasznos adatokat felhasználni. Ez megterhelő lehet az idegrendszerre és stresszt okozhat, viszont a rendszerezésében, megértésében a statisztikai ismeretek segíthetnek. Kutatásunk során a hallgatói szorongás és a statisztika tantárgyak közötti viszonyt elemeztük és kerestük a megoldást az összehangolásukra a gazdasági alapképzésen.

A gazdasági folyamatok megfelelő megértéséhez elengedhetetlenek a matematikai ismeretek, így a matematika, statisztika oktatásának szerepe a gazdasági alapszakokon rendkívül fontos. A folyamatos versenyhelyzetből fakadó szorongás teljesítményre való hatásait többen vizsgálták már. Korábbi kutatásunk a matematika oktatás megújulásának lehetőségeit vizsgálta, amit a statisztika tantárgyakra vonatkozó elemzésekkel kívántunk folytatni. Kíváncsiak voltunk a járványhelyzet miatt alkalmazott távolléti oktatás tapasztalataira is.

A Budapesti Gazdasági Egyetem a gazdasági képzések körében piacvezető, egyik stratégiai célkitűzése a sikerre felkészítő oktatás. Az egyetem oktatójaként és matematikus végzettségű hallgatójaként a tantervet, a tantárgyak megújítási folyamatát és a hallgatók eredményességét nyomon követjük, a problémákat érzékeljük. A sikerességet az Oktatási Igazgatóság segítségével a Neptun rendszerből kinyert eredmények alapján elemeztük, a bukások arányával és az elért átlageredményekkel az egyetem négy karára, régi és új tanterves statisztika tantárgyakra vonatkozóan, a 2013/2014-es tanévtől a 2019/2020 tanévig. A hallgatók véleményének és statisztika tantárgyokhoz való viszonyának mélyebb megismeréséhez a kérdőíves megkérdezés módszerét választottuk, a célcsoport a BGE összes karának jelenlegi és az elmúlt években végzett hallgatói voltak. Adattisztítás után 929 értékelhető válasz alapján folytattuk az elemzést, elsősorban az alapképzéses hallgatókra. Az alkalmazott módszerek a statisztika oktatókkal végzett mélyinterjúkat is tartalmazzák.

Eredményeink a statisztika oktatás kihívásait és megújulásának lehetőségeit tartalmazzák a gazdasági alapképzésben. Bemutatjuk, hogy milyen tényezők okozzák leginkább a nehézségeket hallgatóinknak, illetve milyen segítséget vesznek igénybe ennek leküzdésére. Fény derül arra is, hogy a hallgatók látnak-e lehetőséget arra, hogy valós, az életben is hasznosítható tudásra tegyenek szert vagy inkább egy kötelező, megterhelő feladatként viszonyulnak hozzá. Megoldás az lehetne, ha olyan oktatási környezetet sikerülne teremteni, ahol a hallgató (és a tanár is) sokkal kevesebb stressznek van kitéve. Emellett a diákokban érdemes lenne tudatosítani, hogy későbbi munkájuk során is tudják alkalmazni a tanultakat, és ennek köszönhetően valós és hasznos tudásra tehetnek szert, amivel még értékesebb munkavállalóként léphetnek ki a munkaerőpiacra.

Reszeginé Vályogos Krisztina

Debreceni Egyetem

Évismétlő és hátrányos helyzetű tanulók az Észak-Alföldi szakképző iskolákban

Előadásomban arra a kérdésre keresem a választ, hogy mennyire determinálja a szakképző iskolában tanuló diákokat évismétlésre a hátrányos helyzete.

A KIR ESL és a Közoktatási Indikátorrendszer 2019 adatainak elemzéséből megállapítható, hogy a szakképző iskoláknál az alábbi tendenciák mutathatók ki:

- A középiskolák közül ebben a programtípusban a legmagasabb a lemorzsolódás, évismétlési arány, mely különösen a kezdő, kilencedik évfolyamon magas,
- arányaiban itt tanul tovább a legtöbb hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű diák,
- magasabb a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya, mint a hátrányos helyzetűeké,
- a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók közül minden 4. fiú és 5. lány ismételt már évet az iskolai tanulmányai alatt.

A középiskolai programtípusokban eltérő arányban fordul elő évfolyamismétlés. Legmagasabb az évismétlő diákok aránya a szakközépiskolában, amely 2,5-szerese a szakgimnáziumi és 7-szerese a gimnáziumi évismétlési aránynak. A 2012-es mélypont bár valamennyi programtípusban érezhető volt, mégis a szakközépiskolát érintette a legsúlyosabban. Ebben az évben a szakközépiskolai évfolyamismétlő diákok aránya hatszorosa volt a gimnáziumban tanulókéhoz képest.

Mindhárom programtípusban az évfolyamismétlő diákok nemek közötti különbségének megszűnése látható.

Az Észak-Alföldi régió három megyéjében két, egymással ellentétes tendencia figyelhető meg az alulteljesítő diákok előfordulási arányában. Hajdú-Bihar és Szabolcs-Szatmár-Bereg megyék fokozatosan elvesztették a 2000-es évek elején jellemző, a megyék évismétlési rangsorában elfoglalt előkelő helyüket, helyette 2010-től az országos átlag feletti arányban ismételnék tanévet a tanulók.

Jász-Nagykun-Szolnok megyében az évfolyam követelményeit nem teljesítő diákok korábban magas arányszámban fordultak elő, addig 2012-től pozitív elmozdulás történt.

A szakközépiskolai tanulók évismétlésének évfolyamonkénti elemzéséből megállapítható, hogy folytatódik az a tendencia, miszerint a kezdő évfolyamon kiugróan magas az alulteljesítő diákok aránya, mely 10. évfolyamra jelentősen mérséklődik.

Serfőző Mónika, Böddi Zsófia

Eötvös Loránd Tudományegyetem Tanító és Óvóképző Kar

A pedagógusképzés távolléti megvalósításának oktatói tapasztalatai

2020 tavaszán, a COVID-19 járvány gyors váltásra készítette a felsőoktatást is. A távolléti oktatásra való áttérés a valódi távoktatással és online képzésekkel szemben hirtelen és nem tervezett módon történt, ezért nyugodtan használható a „vészhelyzeti távolléti oktatás” (emergency remote teaching, ERT) kifejezés.

TÁVOK 2020 kutatásunk egy pedagógusképző karon vizsgálja a COVID-19 járvány felsőoktatás-módszertani összefüggéseit a hallgatók és az oktatók szemszögéből online, zárt és nyitott kérdéseket egyaránt tartalmazó kérdőív segítségével. Előadásunk most az oktatók élményeit dolgozza fel: (1) Hogyan élték meg a tavaszi távolléti oktatást, milyen előnyeit és problémáit tapasztalták? (2) Hogyan támogatták a hallgatók tanulását? (3) Hogyan gazdagodott oktatói tevékenységük a távolléti oktatás alatt? Miben fejlődtek? (4) Mely tényezők segítették és hátráltatták céljaik elérését?

Az oktatók szubjektív élményeit a munkaterhek, a kollégákkal való együttműködés megélt minősége, saját rugalmasságuk, az oktatáshoz kapcsolódó sikerek és nehézségek megélése, valamint az egyetem felől érkező támogatás vonatkozásában elemeztük. Az oktatók többségének nehézséget jelentett az online tanítás technikai hátterének és platformjainak kialakítása vagy átdolgozása, ennek időigényessége, az értékelési stratégia áttervezése. A platformváltás (tantermekből virtuális termekbe lépés), megmutatta az oktatók gondolkodását arról is, mit jelent számukra a felsőoktatásban a hallgatók tanulásának támogatása.

Kutatásunk is megerősítette, hogy a pedagógusképzés online is elsősorban emberek közötti kommunikáció, amelynek minősége elsősorban az emberi tényezőn, egymás tiszteletén, segítőkész támogatásán, elfogadó megértésén múlik, a technikai feltételek szükségesek, de nem elégségesek hozzá.

Stummer Krisztina

Pécsi Tudományegyetem "Oktatás és Társadalom" Neveléstudományi Doktori Iskola

Nők a Kereskedelmi Szakoktatás hasábjain

A leánynevelés tekintetében 20. század első felének meghatározó mozzanata volt a női felső kereskedelmi iskolák megnyitása. Az iskolatípus jelentősége nemcsak abban rejlett, hogy újabb mobilitási csatorna kínálkozott, hanem abban is, hogy a képzés tanterve kisebb eltérésektől eltekintve teljesen megegyezett a fiú felső kereskedelmi képzésével. Ez a század első felében mind az oktatási szakemberek, mind a társadalom körében heves vitákat szült, hiszen azontúl, hogy az oktatási rendszerben nincs koedukáció, a két nem tanításterve nagyban eltért. Míg a fiúk képzési ideje hosszabb és az általuk elsajátítható tudásanyag jóval bővebb, addig a lányok rövidebb ideig tanulhattak és iskoláikban fontos szerepet kaptak a női természetnek megfelelő tantárgyak (kézimunka, varrás, háztartástan).

Jelen előadás célja megvizsgálni, hogy a kereskedelmi szakoktatás központi közlönyében, a Kereskedelmi Szakoktatás folyóiratban, milyen utalásokat találhatunk a női kereskedelmi képzéssel kapcsolatban. Arra keressük a választ, hogy a folyóirat hasábjain a szakemberek támogatásukról biztosítják a női társadalmat vagy kritikával illetik a kereskedelmi képzésbe való bekapcsolódásukat.

Szabó Marianna

Magyar gimnáziumok a második világháború utáni Németország amerikai fennhatóságú DP-táborai

A második világháború borzalmai elől menekülő nagyszámú civil lakosság (az ún. '45-ösök), azon belül is a tanköteles korú gyerekek sorsának alakulásáról szinte semmit sem tudunk; tudományos alapossággal nemzetközi viszonylatban is nagyon kevesen foglalkoznak a témával.

Ez az előadás arra vállalkozik, hogy bemutassa a második világháború végén német területekre menekült magyar diákság történetét 1951-ig, a kiemelt intézmény(ek) megszűnéséig, illetve a tanulók kivándorlásáig. Az 1945 tavaszán a széthullott Harmadik Birodalom területén tartózkodó magyarok (katonák, hivatalnokok, tisztviselők és családjaik, kitelepítettek, a szovjetek elől menekülők és a koncentrációs táborok túlélői) közül ugyan sokan hazatértek vagy harmadik államban telepedtek le, de maradt egy nagyjából 160 ezer fős csoport, akik német területen maradtak, bízva a hamarosan előttük is megnyíló kivándorlásban. Emberhez méltatlan körülmények közt, barakkokban és táborokban éltek. Ezek a civilek többnyire a Horthy-korszak keresztény-konzervatív értékrendjét vallották, a háború utáni magyarországi változásokat elutasítva mégis azt remélték – hiába –, hogy hamarosan hazatérhetnek a szabad és független Magyarországra. A DP-k kivándorlása a többi menekültcsoportokhoz képest az ismertett okok miatt csak viszonylag későn, 1948 második felében indult meg. Akkor már láthatóvá vált, hogy a szuperhatalmak erővonalai mentén kialakult politikai rendszerek hosszú időre stabilizálódnak, a visszatérésre való várakozás hiábavaló volt. A kiszámíthatóbb jövőkép reményében a többség áttelepült az amerikai kontinensre. Miközben 6-8 évig a menekülttáborokban várakoztak, kialakították saját mikrotársadalmukat, amiknek szerves részét képezték a gyerekek részére létrehozott oktatási intézmények is. Ezek nemcsak tanulási lehetőséget nyújtottak növendékeik számára, hanem a menekülés veszteségeit és a DP-lét kiszolgáltatottságát próbálták enyhíteni egy védett, viszonylag stabil környezet biztosításával. A bemutatandó, mindössze 4-5 évig működött intézmények példáján keresztül is világossá válik, hogy néhány év során a menekült magyarság a viszontagságos körülmények ellenére kiépített egy színvonalas iskolahálózatot, átmentve ezzel az emigrációs létbe nemcsak a magyar nyelvet, kultúrát és hagyományokat, hanem a klebelsbergi elképzeléseken alapuló klasszikus műveltség értékét is, a magyar identitás megőrzésének kimondott szándékával. Ezt támasztja alá az 1938-as Teleki-tanterv átvétele, a kultúra és nyelvművelés előtérbe helyezése, a tudós tanárok felkutatás és bevonása is.

Az előadás a történeti-politikai háttérbe ágyazva a jogi diskurzus létrejöttének jelentőségével kezdődik, majd tárgyalja az egyházak támogató és gesztori szerepét, végül bemutat néhány intézményt az egykori diákok visszaemlékezéseit alapul véve.

Szalay Zsófia

Széchenyi István Egyetem Apáczai Csere János Kar

Pedagógusok gyermekvállalás utáni személyiségváltozásának empirikus vizsgálata

Kutatásomnak a Pedagógusok gyermekvállalás utáni személyiségváltozásának empirikus vizsgálatát címet adtuk konzulensemmel, dr. Mészáros Attilával.

Pályám során figyeltem, hogy a kollégák elmondásuk alapján változást észleltek mind külsejükben, mind személyiségükben gyermekvállalás hatására. Munkám során arra törekedtem, hogy ezt be is bizonyítsam.

Egyik hipotézisem, hogy az általános iskolában tanítók pozitív irányba történő belső személyiségjegyeinek változása nagyobb mértékű, mint az óvodai vagy középiskolai tanároké.

Vizsgálatom során kérdőívet használtam, melyet 91 óvodapedagógus, 246 általános és 90 középiskolai tanár töltött ki.

Ez az állításom igazolást nyert, hiszen, a következetesség, az empátia, a megértés és a gondoskodás tulajdonságoknál a létszámhoz alakított százalékos értékeket tekintve az általános iskolai pedagógusok személyisége változott a legnagyobb mértékben.

Kutatásom eredményeként kijelenthetem, hogy a pedagógusokban saját elmondásuk és véleményük alapján határozottan végbemegy személyiségváltozás gyermekvállalás hatására.

A külső tulajdonságoknál enyhe eredményromlás figyelhető meg, de a belső jellemvonásokat tekintve a következetesség, empátia, megértés, tolerancia és gondoskodás kiugróan javult, ezt bizonyítja a belső tulajdonság értékelésénél, a napirend változásánál és a nevelési helyzet példájánál kimutatott eredmények. Azonban csaknem minden szintéren határozottan romlik az energia és a teljesítményorientáltság, hiszen gyermekvállalás után az szülők fontossági sorrendje merőben átalakul, háttérbe szorulnak eleinte prioritást élvező területek, hogy a szülők a lehető legtöbb időt tölthessék gyermekeikkel.

Szántó Péter - Végh Ágnes

Budapesti Gazdasági Egyetem

A közép-és felsőfokú turizmus-vendéglátás oktatás kapcsolata, a képzési átmenet és a szakmai gyakorlat jelentősége

A szakmai középfokú oktatás deklarált célja, hogy a tanulók tanulmányaikat a felsőoktatásban folytassák, folytathassák. Kutatásunk célja nem más volt, mint hogy több aspektusban megvizsgáljuk érvényesül-e ennek hatása érdemben a mai oktatási struktúrába. Illetve, hogy megvizsgáljuk milyen hasonlóságok és különbségek mutathatók ki a képzéshez mindkét szinten szervesen kapcsolódó szakmai gyakorlat, annak piaci jelentősége tekintetében.

Az előadásban a kutatás két szegmensére koncentrálnunk.

Egyrészt keressük a választ, hogy kimutatható-e érdemi különbség a felsőoktatásba szakirányú előképzettséggel érkező, illetve az ezzel nem rendelkező hallgatók tanulmányi eredményében. A kutatás során a Budapesti Gazdasági Egyetem turizmus-vendéglátás képzését vettük alapul (Az elemzéshez az Egyetem által rendelkezésre bocsájtott adatbázist használtuk). Előképzettséggel rendelkező hallgatónak tekintettük nem csak a turizmus-vendéglátás képzésből érkezőket, hanem a közgazdaságtan fókuszú középfokú intézményekben érettségizett tanulókat is. Az elemzés során a két csoportot megkülönböztetve is elemeztük, és a leíró statisztika elemein túl kapcsolatvizsgálatot is végeztünk. A tanulmányi eredmények vizsgálatakor a különböző tantárgycsoportokat külön is vizsgáltuk.

A tapasztalatok azt mutatják, hogy a kapcsolat nagyon gyenge a vizsgált változók között, ami pedig kimutatható annak elsődleges oka nem az előképzett-nem előképzett tengelyen mutatható ki.

Másrészt hangsúlyt kap a szakmai gyakorlat piaci jelentősége, az, hogy miért fontos az ágazatnak a gyakornokok foglalkoztatása. E kérdés megválaszolása szekunder kutatás és mélyinterjúk (4 interjú gyakornokokat foglalkoztató szállodák képviselőivel) segítségével történik. Mindemellett a kérdéskör érdekes aspektusa a felsőoktatásban részt vevő hallgatók elvárásainak, várományainak (online kérdőív útján, n=201) ismertetése. Ez fontos a piaci jelentőség megítéléséhez is, de képet ad arról is, miképp érvényesül a gyakorlat képzési célja.

Székely Csilla Imola

Debreceni Egyetem

Kodálytól Kokasig – két zenepedagógiai koncepció összehasonlító elemzése

Összehasonlító kutatásunk végső célja Kokas Klára művészetpedagógiai módszerének elhelyezése olyan művészeti elemeket is alkalmazó iskolakísérletek viszonyrendszerében, amelyek interdiszciplinárisan, folyamatorientáltan közelítik meg a nevelés fogalmát. Az előadás bemutatja a Kodály-koncepció és a Kokas-féle zenepedagógiai módszer többszemponútú összehasonlító elemzését annak tudatában, hogy Kokas saját módszere megalkotásánál kiindulópontként tekintett Kodályra, akit Mesterének tartott. Bevezetésként tömören összefoglaljuk Kodály Zoltán (1882-1967) Kossuth-díjas zeneszerző, zenepedagógus, népzene kutató, valamint Kokas Klára (1929-2010) zenepedagógus, zenepszichológus pedagógiáját, amelyek amellet, hogy egymáshoz képest több ponton szembetűnő eltéréseket mutatnak, ugyanakkor szorosán kapcsolódnak is egymáshoz. Kodály és Kokas életútja több ponton érintkezett Kokas Zeneakadémiai tanulmányaitól kezdve későbbi zenepszichológiai témájú kutatásai alatt, majd a zene transzferhatásainak kontrollcsoportos vizsgálata rendjén, amely felvetés Kodálytól származik. Ez a kodályi elvek mentén végzett kutatás képezte Kokas doktori disszertációjának témáját is, amely 1972-ben jelent meg, címe: Képességfejlesztés zenei neveléssel. A később fontos szerepet játszó szakmai kapcsolat rövid bemutatása után, az összehasonlítás rendjén kitérünk a két módszer pedagógiai-módszertani elemeire, céljaira, eszközeire, tartalmára, azokra a művészetpedagógiai komponensekre, amelyek hasonlóságot illetve eltérést mutatnak, és amelyeket Kokas új elemként épít be módszerébe. Végül pedig összefoglaljuk a kodályi és kokasi világ- és emberszemlélet legfontosabb aspektusait, amelyek segítenek a kokasi spiritualitás körvonalazásában.

Szilágyi Mária

Radó Tibor Általános Iskola és EGYMI

A mentori tevékenység sikerességét befolyásoló tényezők

Munkámban a mentori tevékenység sikerességét befolyásoló tényezőket vizsgáltam. Gyógypedagógusként gyakran fogadok főiskolai hallgatókat, és mentorukként törekszem arra, hogy a legjobb módszerekkel segítsen őket. Főiskolai tanulmányaim során megismerkedtem Fritz Riemann személyiségtipológiájával, amit Cristoph Thomann fejlesztett tovább. A Riemann – Thomann modellt alapul véve Dr. Baróti Enikő, és Dr. Mészáros Attila kidolgozott egy személyiség típusokra épített pedagógiai rendszert. Ebből megtudhatjuk, hogy melyik személyiség típus számára milyen a leginkább fejlesztő pedagógiai környezet. A személyiség típus meghatározására egy teszt is született. Dolgozatomban volt hallgatóim személyiség típusát határoztam meg a teszt segítségével, illetve egy kérdőívben keresztül nyertem adatokat. A következő kérdésekre kerestem a választ: vajon mentoráltjaim iskolai nehézségei korrelálnak-e a hallgatói F-R teszt által meghatározott irányultságukkal? Érdekelt, hogy irányultságuk egybevág-e a gyerekekkel szemben alkalmazott módszereikkel. Végül kíváncsi voltam, hogy hallgatóim többségét nem jellemzi-e szélsőséges személyiség orientáció. Bizonyítást nyert, hogy mentoráltjaim iskolai nehézségei korrelálnak a hallgatói F-R teszt által meghatározott irányultságukkal. Nem bizonyosodott azonban be, hogy a hallgatók irányultsága egybevág a gyerekekkel szemben alkalmazott módszereikkel. Végül a várakozásaimnak megfelelően megtudtam, hogy hallgatóim többségét nem jellemzi szélsőséges személyiség orientáció. A mentori tevékenység sikeressége több tényező összjátéka. Dolgozatom megerősített abban, hogy a hallgatóimmal való munka során érdemes alkalmaznom a személyiség típusokra épített pedagógiai rendszert. Sőt, a rendszer alkalmazását egy többségi általános iskola felső tagozatán, vagy egy középiskolai osztályban is tudnám javasolni.

Szócs Andor

Debreceni Egyetem - Humán Tudományok Doktori iskola - Neveléstudományi Doktori Program

Intézményi hatások a hallgatói munkavállalásra

Több kutató szerint a negyedik ipari forradalom küszöbén állunk. A felsőoktatásban tanuló nappali tagozatos hallgatók fizetett munkavállalása is egyre inkább elterjedő tendenciákat mutat a fejlett országokban. A hallgatói munkavállalás a huszadik század második felétől kezdett elterjedni, Magyarországon az országos és regionális kutatások adatai alapján a hallgatók több, mint felét érinti egyetemi tanulmányaik során, amennyiben figyelembe vesszük annak alkalmankénti és rendszeres jellegét is.

A nemzetközi kutatási jelentések egyre fontosabb kutatási területként kezelik, minthogy a fiatalok jelentik a jövő munkaerőpiacát. Ennél fogva egyre szélesebb körben olvashatunk a diplomaszerezési évek alatt előforduló hallgatói munkavállalás jellemzőiről, ami nemcsak munkapiaci orientációjukról tájékoztat, de előre tudja vetíteni munkaerőpiachoz kötődő elvárásaik mellett a munkához kapcsolódó attitűdjeiket is. Ugyanakkor ezek a kutatások arra is rámutatnak, hogy a hallgatói munkavállalás kevésbé kapcsolódik sok esetben az egyetemi tanulmányokhoz. Ezen szempontok feltárása segítheti a munkaerőpiaci kereslet és kínálat egyre jobb összehangolását.

Kutatásainkban többnyire arra keressük a választ, hogy mely szempontok vannak hatással a tanulás melletti munkavállalásra. Regionális eredményeink azt mutatják, hogy a gazdasági tőkeszerzés mellett a társadalmi tőkeszerzés a legfontosabb munkavállalási ok a fiataloknál; már a középiskolai tanulmányok során előforduló munkavállalás során is domináns szempontként jelenik meg a kapcsolati tőke-bővítéssel összefüggésbe hozható munkavállalási ok.

Előadásunkban a Debreceni Egyetem nappali tagozatos hallgatóira vonatkozó intézményi hatásokat vesszük számba. Ennek során megismerhetjük a rendszeres jelleggel dolgozó hallgatók munkavállalási jellemzőit, ugyanakkor bemutatjuk intézményi beágyazódásuk mibenlétét, annak pozitív tendenciáit, tanáraikkal, diáktársaikkal való kapcsolataik jellemzőit. A munkaerőpiaci aspektus mellett oktatáskutatási szempontból is fontos lehet a hallgatói tanulás és a munkavállalás összehangolása olyan formában, hogy az ne a lemorzsolódást segítse elő, hanem a felzárkózást, jövőképet és jövőterveket elősegítő szabadidő-felhasználási szokásként tudjon manifesztálódni.

Tomory Ibolya

Óbudai Egyetem KVK Trefort Ágoston Mérnökpedagógiai Központ

A formatív értékelés szerepe a tanulási eredményességben

A megváltozott tanári szerep egyik kihívása az értékelés, mivel a tanulók sikeres fejlődéséhez, a hatékony tanuláshoz elengedhetetlen az eredményekről, változásokról, teljesítményről szóló visszajelzés.

Az oktatásban leggyakrabban a szummatív értékeléssel találkozunk. Ennek a lezáró -összegző típusú értékelésnek az eredményeit azonban a megelőző, folyamat közben adott visszajelzések jelentősen befolyásolhatják.

Egy az Óbudai Egyetem Kandó Kálmán Villamosmérnöki Karának Trefort Ágoston Mérnökpedagógiai Központjában korábban megkezdett, tanulási motivációkkal kapcsolatos vizsgálat során az értékelés és visszajelzések gyakorisága, hangneme és típusa is előtérbe került, mint a tanulási kedvre gyakorolt nagyhatású tényező az egyetemi évek alatt.

A hallgatói válaszok rámutatnak, hogy a diákok a tanulásról szóló visszajelzésekben látják az eredményes vagy sikertelen tanulás és vizsgák okait.

Ezért fontos az értékelés szemléleti kereteinek átgondolása, újra-tervezése a napi pedagógiai gyakorlatban, ami a mérnök-tanárképzés pedagógiai alaptárgyainak egyik fontos tartalmi összetevője. Aktív gyakorlással összekötve foglalkozunk vele az órákon, hogy a tanárszakos hallgatók egyetemi tanulmányaik alatt személyesen is megtapasztalják a formatív értékelés pozitív hatásait.

Előadásom összegzi a formatív értékelés jelentőségét, és az értékelés gyakorlatának néhány megvalósítási formáját, valamint a hallgatói aktivitásra és készségekre gyakorolt hatását.

Tóth Péter

Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem, Műszaki Pedagógia Tanszék

A piarista rend szerepe a hazai szakképzésben

A kegyesrendiek 1642-ben nyitották meg első iskolájukat közel a magyar-lengyel határhoz, Podolinban. Mária Terézia idején már közel harminc iskolájuk volt. Utilitarista szemléletük nagyon népszerűvé tette őket. Tanterveikbe Cörver János Methodus című munkája nyomán olyan reál tantárgyakat is szerepeltettek, mint például a számtant, a fizikát (ami akkor még a filozófián belül jelent meg) vagy a földrajzot. A merkantilista gazdaságpolitikát folytató Habsburg uralkodók, elsősorban Mária Terézia, hamar felismerték a piarista oktatás erényeit. 1763-ban rájuk bízta a szenci Collegium Oeconomicum, illetve 1766-ban a tallósi árvaház megalapítását. Ezekben az intézményekben olyan tantárgyakat oktattak, mint például a könyvvitel, az építészet, vagy a rajz. Nem véletlen, hogy Mária Terézia tapasztalataik nyomán bízta meg Ürményi Józsefeket a gyakorlatias szemléletű Ratio Educationis megalkotásával. Tanulmányunkban bemutatjuk a piarista szakképzés főbb sajátosságait, a szenci alapítás körülményeit, jelentősebb oktatóinak munkásságát, végül pedig az intézmény Tatára költöztetésének körülményeit.

Zakota Zoltán

Partiumi Keresztény Egyetem

Partiumi gimnazisták web 2.0-használati szokásai

Az információs és kommunikációs technológiai (IKT) eszközök széles körű használatának köszönhetően, a Web 2.0 minden várakozást felülmúló gyorsasággal terjedt el világszerte. Ez az a környezet, amelyben a jelenlegi kor diákjai (a Z-generáció tagjai) tanulnak, amelyben tanítják és képezik őket. Ennek a terjeszkedési folyamatnak eredményeként a formális oktatást fokozatosan felváltják a nyílt és virtuális tanulási környezetek, melyekben a felhasználók által létrehozott tartalmak kiemelt szerepet kapnak. Ebben az előadásban egy idén tavasszal végzett kutatás eredményeit mutatom be, melynek célja a Web 2.0 eszközök diákok általi használatának vizsgálata volt. Ez lefedte mind a hardver, mind a szoftver, mind pedig a tartalmi eszközök dimenzióit. Nem hanyagolom el azonban a számítógépek és az Internet általános használatának vizsgálatát sem az adott célcsoportban. Igyekszem, ezen eszközök használatát vizsgálva az oktatásban, bemutatni az interaktív tanulási környezetek és a felhasználók által létrehozott tartalom kihívásait is. Bár a kutatást eredetileg önálló projektként terveztük meg, az időközben bekövetkezett egészségügyi krízis miatt át kellett értékelnünk perspektívánkat. Jelenleg inkább egyfajta „történeti” jellegű vizsgálatnak, illetve egy előzetes tanulmánynak tekinthetjük, amelyet reményeink szerint egy új lekérdezés követ rövidesen.

Az előadók elérhetősége

Előadó

Alter Emese
Ardelean Tímea Krisztina
Bacsa-Bán Anetta
Balázs Dávid
Balkányi Péter
Balogh Jenifer
Barnucz Nóra
Benedek András
Bodnár Éva
Bognárné Kocsis Judit
Boros József
Böddi Zsófia
Buda András
Ceglédi Tímea
Czékmán Balázs
Czinege Monika
Csillei Béla
Demeter-Karászi Zsuzsanna
Erdei Gábor
Erdélyi Éva
Gál Katalin
Godó Irén
Godó Katalin
Gógh Előd
Győri Krisztina
Holik Ildikó
Hornyák Ágnes
Izsák Hajnalka
Józsa Gabriella
Juhászné Fazekas Zsuzsanna
Karlovitcz János Tibor
Khateeb, Fatima Riyaz
Kocsis Zsófia
Kővári Attila
Kun András
Laki Ildikó
Ludikné Horváth Éva
Maior Enikő
Major-Kathi Veronika
Makó Ferenc
Mészáros Attila

Email cím

emesealter@gmail.com
timea.ardelean@partium.ro
bana@undiuna.hu
hctnnc@gmail.com
peter.balkanyi@uni-corvinus.hu
jenifer.balogh1995@gmail.com
barnucz.nora@uni-nke.hu
benedek.a@eik.bme.hu
eva.bodnar@uni-corvinus.hu
bkocsisj@almos.uni-pannon.hu
boros.jozsef@econ.unideb.hu
boddi.zsafia@tok.elte.hu
buda.andras@arts.unideb.hu
t.cegledi@gmail.com
balazs.czekman@gmail.com
Czinege.Monika@uni-bge.hu
belacsillei@gmail.com
zsuzsanna.karaszi@gmail.com
erdei.gabor@arts.unideb.hu
Szabone.ErdelyiEva@uni-bge.hu
katalin.gal@partium.ro
krevippe@gmail.com
katalin1en@gmail.com
goghtu@gmail.com
gyorikrisztina97@gmail.com
holik.ildiko@tmpk.uni-obuda.hu
agneshornyak07@gmail.com
hajnalkaizsak@gmail.com
jszgabi@gmail.com
fazekzsu@gmail.com
karlovitz.jt@kgk.uni-obuda.hu
khateeb.fatima86@gmail.com
zsofikocsis6@gmail.com
kovari@uniduna.hu
kun.andras.istvan@econ.unideb.hu
b.laki.ildiko@gmail.com
ludik@chello.hu
enikomaior@yahoo.com
mkveronikaa@gmail.com
mako.ferenc@tmpk.uni-obuda.hu
meszaros@oktataskutato.hu

Módné Takács Judit	modne.t.judit@amk.uni-obuda.hu
Molnár György	molnar.gy@eik.bme.hu
Nagy Tamás	nagytomi@sze.hu
Námesztovszki Zsolt	zsolt.namesztovszki@magister.uns.ac.rs
Nemes-Németh Nóra	nemes.nemeth.nora@gmail.com
Novák Ildikó	ilyesnovakildiko@gmail.com
Nyéki Lajos	nyeki@sze.hu
Pásztor Rita	pasztor.rita@partium.ro
Pogátsnik Monika	pogatsnik.monika@amk.uni-obuda.hu
Pusztai Gabriella	gabriela.pusztai@gmail.com
Reszeginé Vályogos Krisztina	reszeginekriszti@gmail.com
Sanda István Dániel	sanda.daniel@tmpk.uni-obuda.hu
Serfőző Mónika	serfozo.monika@tok.elte.hu
Stummer Krisztina	krisztinastummer@gmail.com
Szabó József	szabo.jozsef@arts.unideb.hu
Szabó Marianna	mszabo@index.hu
Szalay Zsófia	szalay.zsofia.agota@sze.hu
Szántó Péter	szanto.peter998@gmail.com
Székesi Levente	szekedi.levente@partium.ro
Székely Csilla Imola	szcsillaimola@gmail.com
Szilágyi Mária	szilagymria@gmail.com
Szócs Andor	szocs.andor.phd@gmail.com
Tolnai Tímea-Katalin	tolnai.time@partium.ro
Tomory Ibolya	tomory.ibolya@tmpk.uni-obuda.hu
Tóth Péter	toth.p@eik.bme.hu
Uricska Erna	uricska.erna@uni-nke.hu
Végh Ágnes	Vegh.Agnes@uni-bge.hu
Zakota Zoltán	zzakota@gmail.com

A szervezőbizottság elérhetősége

Dr. habil Simonics István

simonics.istvan@tmpk.uni-obuda.hu

Dr. Holik Ildikó

holik.ildiko@tmpk.uni-obuda.hu

Dr. Tomory Ibolya

tomory.ibolya@tmpk.uni-obuda.hu

Duchon Jenő

duchon.jeno@gmail.com

Viola Attila

viola.attila@tmpk.uni-obuda.hu

Czigler Éva

zigler.eva@tmpk.uni-obuda.hu